

1 generelt

M87

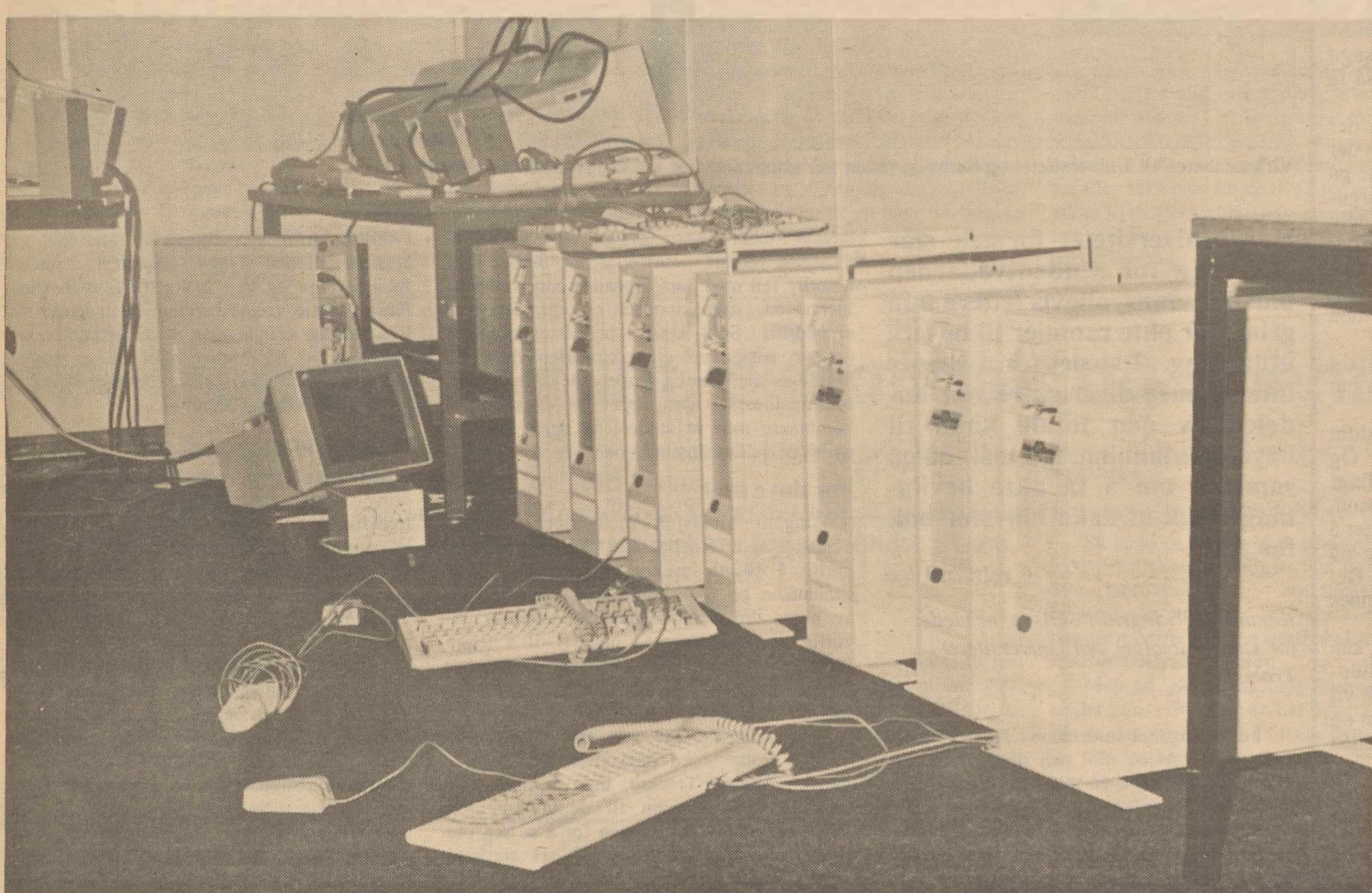
Utopia

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET
12 AUG 1993
I TRONDHØM

S T U D E N T A V I S A I T R O M S Ø

Nr. 1, 12 FEBRUAR 1991, 15.- ÅRGANG

Her er PC'ene våre

Opprinnelig var det ti, men det har allerede minket.

Foto: Roy Østensen

Her står brukerløst utstyr for over en halv million kroner og taper verdi. Dette er verdifullt tekst- og tallbehandlingsutstyr som skal komme hele Universitetet til gode.

Tjenesten har gått under navnet PC-labben, og da den tidligere lå under ansvarsområdet til Institutt for samfunnsvitenskap og siden under EDB-senteret, fungerte ordningen bra.

Så tok Institutt for matematisk realfag over, og nå står utstyret og ruster langs veggene i kjelleren på IMR. Dessuten står det utsatt til for tjuveri.

-Studentene kjenner ikke sine rettigheter, de må sette direktøren på saken, uttales det fra pålitelig hold.

-PC-labben er en hodepine for oss, svarer ansatte ved IMR.

Disse datamaskinene er til benyttelse for den jevne student (oppgaveskriving m.m.m.)

Men nå står både PC-lab og maskiner i fare for å forsvinne. Da Utopia tok sine bilder, manglet en maskin, samt flere tastatur og skjermer.

(Side 6)

verdens politi

Lærer vi aldri at USA ikke har edle mål i sine mange "aksjoner" og "kampanjer" utenlands. Om USA som verdenspoliti.

Kronikk, side 4

Krig!

Om de alliertes krig i Golfen. Forsvar av "demokrati og menneskerettigheter," eller en grådig kamp for egne interesser.

Side 5, 9, 10 og 11

Aksjon for velferd

Studentene aksjonerte for bedre studiefinansiering i forrige uke. Mye dramatisk og alvor, men også en del moro. Se Utopias billedkavalkade.

Side 12 og 13

Festbrøler av dimensjoner!

Studentsamfunnets årlige åpningsfest ble en megabrøler. Med et underskudd på 16.000, og knapt tjue oppmøtte, slo samfunnet alle rekorder i mislykket arrangement. Styremedlem Leif Einar Claus forteller at de hadde ventet stor suksess, og at stemningen falt gjennom kjelleren da klokken ble ni på kvelden, og ikke en kjeft dukket opp. "Sister Rain,"- Oslo-bandet som samfunnet hadde klart å slepe oppover, var ikke noe trekkpapir for vintertrøye studenter. De

valgte heller andre arrangementer. Åpningsfesten var alt for dårlig reklamert på forhånd.

-Dette skal ikke gjentas, bandet var for ukjent og inngangsbilletten for dyr, uttaler Claus, og legger til at han likevel er optimistisk med tanke på videre drift;

-Før UKA-91 begynner, skal vi åpne Bodega, sier han.

Studentsamfunnet gir seg ikke!

(Side 7) Leif Einar Claus holder fram plakaten som Inge så. Foto: Roy Østensen

Kultur og underholdning
Se sidene
15, 17, 19,
22 og 24

Frihet uten håp...

Det kjennes uvirkelig å leve i en verden, der en vet at statsledere kun ser en hindring i veien for å kaste atombomber i hodene på hvem som helst som måtte stå i veien; Nærliggende hva verdensopinionen ville si!

**L
E
D
E
R**

Og det er slike ledere Norge, NATO's lille feige, frivillig spriker for. Slike krefter er det vi er horer for. Slik makt er det vi oppmuntrer til fortsatt voldtekt. Det er ikke Norge som hindrer USA i å slakte

totalt og endegyldig!

Og i den grenseløst onde situasjon som verden står midt oppe i, er det at studiefjefen ved UiTø ytrer sin dype bekymring over en flokk naive studenter som vekker skumle assosiasjoner! Porno- og utredningsbål er hva som ser ut til å bekymre slike menn mest i dag.

Hva er det forøvrig denne vokteren av det bestående mener med sitt utsagn "akademisk frihet?" Og hvorfor tar så få avstand fra slik nonsens?

Han hyler om frihet i en verden der begrepet så og si er ukjent. I en verden der mennesker har blitt slaktet i millioner på millioner, av menn med likelydende argumentasjon. Av menn som så på seg selv som forsvarere av frihet. Det han kaller "akademisk frihet," betyr sannsynligvis ikke annet enn frihet fra kritikk og "usaklighet." Studiefjefen forsvarer med andre ord en diktatorisk frihet.

Hvorfor tar vi imot slik feilaktig moralitet så ukritisk som vi gjør, som om vi virkelig liker bedrevet mat?

Brenningen var riktignok en dum handling, om målet var aksept. Og nettopp derfor var det en viktig handling! For den som finner aksept hos disse menn, han eller hun er ubrukelig når det gjelder å finne veier til en bedre framtid. Og nå snakkes det ikke om noen "sak." Det finnes ikke lenger noen sak. Det finnes bare en verden som blør i hjel.

Der er i denne verden lite som kan gjøres verre enn hva stats- og vitenskapsmenn har klart å få i stand. Og de vil snart måtte innse at hva de kalte orden og frihet, har skapt det verste kaos kloden noensinne har sett.

Det er dessuten liten tvil om at studentene, gjennom for mye selvcentreringen, går i løpstreng akkurat innenfor det område myndighet og ledelse vil ha oss. Der diskusjonen og frustrasjonen ikke er en følge av undertrykkelse og kamp for menneskeretter, men en temmelig overflattisk kamp for materielle goder. Der staten kan utøve de grusomste forbrytelser, uten at studentene overhodet reagerer.

Det verste som kan skje, i statens øyne, er faktisk at studentene slutter å mase om sin egen situasjon, og begynner å bry seg om andres. Da først vil studentene bli et problem! For så lenge vi fortsetter å gnåle omkring vår egen velferdsnavle, så har makten oss akkurat der de vil ha oss, nemlig på det moralfrie, parlamentariske fornuftsplanet. Der bedritne menn snakker dritt om budsjett og saklighet og transaksjoner.

Det som til alle tider har vært enhver totalitær stats store frykt, nemlig de unge intellektuelle, har blitt en oppsmuldet klasse elitister, hvis tilsynelatende eneste forenende element er kortsiktig, egoistisk velferdsøkning. "De utdannede," skiller seg her ikke fra medlemmer i enhver annen fagforening.

Studentene er dermed ikke lenger farlige. De er i ferd med å utsette seg selv som intellektuelle...

Universitetet må inn!

Virksomheten til Universitetet og Samskipnaden må samordnes for å sikre studenten god velferd

Foto: Arkiv

Hvis Universitetet formelt står ansvarlig for studentvelferden blir det sannsynligvis lettere å få gehør for økte rammer til høyere utdanning. I stedet for å strides internt med hverandre om andelen av den totale kaka til høyere utdanning, må man nå gå sammen om å få økte bevilgninger slik at kaka blir stor nok for alle.

Kommentar: Ingrid P. Olsen, nestleder for studentutvalget ved Universitetet i Tromsø.

I disse dager er studentene i Tromsø i gang med en storaksjon mot den dårlige studentvelferden. Kravene er at staten tar ansvaret for studentvelferden, først og fremst ved å bedre studiefinansieringa, men også gjennom økte bevilgninger til Samskipnaden. Disse kravene har det vært kjempet for i årevis uten de helt store resultatene. Spørsmålet studentpolitikere ved Universitetet i Tromsø etterhvert har begynt å stille seg er derfor: Er det mulig at Universitetet i større grad kan bli med i "klagekoret" slik at det høres bedre av statsråd Hernes?

Skjeivfordeling

Innen høyere utdanning er det tre institusjoner staten bevilger penger til; Utdanningsinstitusjonen, Statens Lånekasse og velferdsorganisasjonen. Ser man nærmere på fordelinga av bevilgningene på disse tre områdene finner man ei skjeivfordeling uten like. Tall fra statsbudsjettet -91 viser at av den totale potten på 12 milliarder kroner til høyere utdanning går ca. 65% til utdanningsinstitusjonen (Universitet, Høgskoler), ca. 35% til Statens Lånekasse og de resterende 2% til velferdsarbeid. Hvilken del av utdanningssektoren som nedprioriteres går klart fram av tallene.

Samskipnaden - velferdsinstitusjon

Det samme forholdet finner vi i Samskipnadens budsjett. Den statlige støtten utgjør kun 2% av samskipnadens totale budsjett. Til sammenligning betaler studentene gjennom semesteravgifta alene 2,5% mer enn staten

spytter i med.

Dise tallene viser klart at det er noe alvorlig feil med Samskipnaden som velferdsinstitusjon. Samskipnaden er organisert som ei bedrift. Som vanlige bedriftsøkonomiske hensyn tilsier må Samskipnaden tjene på brukergruppa, nemlig studentene. Dette forretningsmessige prinsippet er vanskelig å kombinere med at studentene også skal dra nytte av velferdsinstitusjonen.

For døve ører

Dagens situasjon med store husleieøkninger er et tydelig tegn på at det ikke er mulig å få til en kombinasjon der både studentene og Samskipnaden høster fordeler av hverandre. Samskipnadsmodellen er alvorlig ute å kjøre med hensyn til å legge forholdene til rette for en holdbar livssituasjon for studentene. Problemet ligger selvsagt i for små statlige bevilgninger. Fra studentene og Samskipnaden har det vært ropt på økt økonomisk støtte siden oppstarten av Student-samskipnaden i Tromsø, men argumentene trenger ikke gjennom til departementet. Tiden begynner å bli moden for å se seg om etter andre virkemidler for å stå sterkere overfor staten.

Studenten som helhet

I dag er det Universitetet sin oppgave å tilby ei utdanning av høy kvalitet, mens Samskipnaden skal sørge for at studenten har det bra utenfor forelesningslokalet. Organisatorisk er det altså et klart skille mellom studentene innenfor og utenfor Universitetets fire vegger.

For studenten, som dette faktisk handler om, er skillet mellom livssituasjon og undervisningssituasjon faktisk kunstig. For studenten er det en sammenheng mellom eksamensstryk, deltidsjobb og høy foreldrebetaling i barnehagen. Studenten strøk ikke nødvendigvis til eksamen fordi undervisninga var for dårlig, men fordi han/hun måtte jobbe for å tjene penger til barnehagen.

Bedre velferd gir flere plasser

I framtida må man i større grad se på helhetssituasjonen til studenten. Man må gå bak tallene i statistikken og se på hvorfor de fleste studentene bruker mer tid enn normert på hovedfag, og hvorfor studenter går opp til samme eksamen mer enn tre ganger. Med ei slik kartlegging kan man sette inn tiltak for å forebygge at disse problemene i det hele tatt oppstår.

Etter mitt syn ligger en stor del av årsakene til den stygge statistikken i studiefinansieringa og den mangelfulle studentvelferden. Bare ved ei bedring av studenten sin livssituasjon unngår man at studentene bruker for lang tid på studiet og i tillegg opptar plassen for en annen, slik at Universitetet må lukke eller adgangsbegrense.

Samordning

Med bakgrunn i at Samskipnaden som organisatorisk modell aldri har maktet å tilfredsstille studentenes velferdsbehov og at det er naturlig å skille mellom studentvelferd og undervisning slik det er blitt gjort i dag, er man kommet inn på tanken om å samordne virksomheta til Universitetet og Samskipnaden.

Rapporten "Studenten i sentrum," som er utarbeidet av universitetets administrasjon tar opp temaet om et nærmere samarbeid mellom Samskipnaden og Universitetet. Fordelene med ei slik ordning er bedre ressursutnyttelse reint administrativt ved at to organisasjoner med samme målgruppe slås sammen. Og aller viktigst er det at Universitetet har større gjennomslagskraft enn Samskipnaden som organisasjon og større muligheter for å sette studentvelferden på den politiske dagsorden.

Hvis Universitetet formelt står ansvarlig for studentvelferden blir det sannsynligvis lettere å få gehør for økte rammer til høyere utdanning. I stedet for å strides internt med hverandre om andelen av den totale kaka til høyere utdanning, må man nå gå sammen om å få økte bevilgninger slik at kaka blir stor nok for alle.

Ingrid P. Olsen

Foto: Arkiv

Utopia er et organ for studentene ved Universitetet i Tromsø.

Avisa kommer ut 10 ganger i året, og gis ut med støtte fra Studentsamskipnaden i Tromsø.

Redaksjonen er valgt på politisk uavhengig grunnlag.

Redaksjonens adresse er:
Utopia - Studentavisa i Tromsø, Postboks 678, 9001 TROMSØ, Telefon (083) 44 283.

Ansvarlig redaktør:
Arne Hauge

Redaksjonssekretær:
Terje Thomsen

Fotoansvarlig: Roy Østensen

I redaksjonen:

Arve Bartnes, Tore Vik, Lars Bjørgum, Siri Skogstad Bertnsen, Katarina Grova, Kristin R. Kjellevoid, Anette Haraldsen, Bodil B. Johansen, Tomas Sætre, Inger Ekrem, Oddgeir Sagerup (foto), Elisabeth Rønbech Myrvang (foto).
EDB-konsulent: Kai Friis.

Lay-out:
Arne Hauge

Sats og ombrekking:
Kai Friis Grafiske

Repro: Bokstavhuset
Trykk: Bladet Tromsø

Opplag:
4000 eksemplarer.

Annonsepris:
kr. 4 pr.sp.mm. (Rabatt på store annonser.)

Neste annonsedeadline:
8 oktober

Neste nummer av Utopia
16 oktober

Ja til EF - god sosialisme!

K O M M E N T A R

Det har vist seg at de som sammen med flatbygd-bøndene, har stått mest steilt mot et Norsk EF-medlemsskap, har vært sosialister. De har laget en virkelighetsoppfatning som har sagt at det er ufor- enelig å være sosialist og samtidig tilhenger av Norsk EF-medlemsskap.

Jeg betrakter meg som en sosialist med en solid plattform i den demokratiske sosialisme. Den sosialisme som bygger på en samfunnsordning som setter del- takeren i høysetet. Denne sosia- lismen ønsker i sitt utgangspunkt å skape et samfunn der kapitalen kan styres med demokratiske virke- midler. For som de fleste av oss er

enige om, både har og ønsker vi en blandingsøkonomi. Den skal bestå av både en privat og en offentlig kapital. Den offentlige kapital er i sin natur styrt av politikere valgt som representanter for folket. Denne formen for demokrati har gjennom erfaring vist seg å være den som best ivaretar deltakelse og medbestemmelse. Det er vel ikke så mange utenom Johan Galtung som mener at folkeavstemmings-demo- kratiet i Sveits er et forbilde.

Flytting av kapital

Den private delen av kapitalen skal innenfor en blandingsøkonomi fungere på markedsmessige prin- sipp. Likevel er det i siste instans det politiske system som skal legge rammene og til en viss grad styre. Men verden har utviklet seg. De gamle løsninger gjelder ikke lenger. Kapitalen har ved hjelp av infor- masjonsteknologien funnet det for godt å ekspandere. Det har gjennom de siste ti årene vært en stadig større flyt av kapital over landegrensene. Selskapene er ikke lengre funda- mentert i nasjonalstaten. Multi- nasjonale gigantselskaper flytter

enkelt og greit all sin virksomhet ut fra en stat hvis de ikke får de forhold de krever. Slike disposisjoner kan de ikke gjøre innen et samlet Eu- ropa. Det vil bety å fjerne seg fra et marked som har et slikt potensiale at det ikke vil være hverken fornuftig eller lønnsomt. For meg er det et mål å styre kapitalen. Dette mener jeg ikke vi kan oppnå i nasjonal- stater med mindre kapitalen funger- er på det samme plan. Selskaper som er større enn Norge i omsetning finnes. Det gir et skremmende bilde av hvilken makt de har.

Samfunn for alle

Det er klart at det er mulig å misbruke et EF-system til å bli en slags lakei for kapitalen. Men alle som er fundamentert i den demo- kratiske sosialismen burde heller se muligheten til styring som finnes i et felles europeisk system, enn å bruke skylappene så effektivt som de har gjort til nå. Blant sosialister har det vært, og er det en vilje til å ta ansvar for styring innen de demokratiske rammene som til en hver tid finnes. Dette mener jeg også er den viktigste utfordringen som ligger i

EF-samarbeidet. Jeg tror nemlig at det er større muligheter til å bygge et framtidssamfunn i et Europa der de sosialdemokratiske kreftene funger- er sammen for å skape et samfunn for alle. Ikke bare for de rike. Jeg er villig til å være solidarisk med de fattige i Sør-Europa, slik at også de har ei framtid. Jeg føler nemlig at

jeg har mer til felles med sosialister i andre europeiske land enn en Carl I. Hagen eller en Arne Myrdal i Norge. Nasjonalisme vil ikke jeg bygge framtida mi på.

Geir Seljeseth

Ny i Tromsø - sunt, skummelt og spennende

Du ser oss i kantinen. Der sitter vi, gjemt bak avisen og med et klamt grep rundt kaffekoppen. Etter en stund kaster vi et blikk på klokken, får det med ett svært travelt, og haster ut i vintermørket. Hjemme venter tolv tomme kvadrat-

meter, til en stykkpris på hundre- ogfemti kroner.

Men til tross for at det til den prisen kan forsvares å grave seg ned under dynen, krever en ny start i en ny by en mer offensiv livsførsel.

Bodil B. Johanson

Med den innstillingen oppdager man snart at de fleste frasene en

fikk med seg hjemmefra, faktisk stemmer. Tromsø er en takknemlig by å være ny i. Samtidig får en nok en gang bekrefte det faktum at ens egen elendighet ikke er stort verre enn andres.

Cecilie Nyhus kom fra Oslo for ett par uker siden. Etter et semester på psykologistudiet ved Blindern, velger hun å legge eksamens- lesingen til Tromsø. Der under- visnings- og arbeidsforhold fore-

løpig er langt mindre kaotiske enn i hovedstaden.

En stusselig telefonboks

Så langt er Cecilie godt fornøyd med det faglige, trives gjør hun og. Men, innrømmer hun, - den første kvelden var stusselig. Jeg tilbrakte den først og fremst i en telefonboks, mens det stormet utenfor.

Men nå går alt så mye bedre, smiler hun. - Så lenge en har penger går jo det meste bra. I tillegg syns jeg det er både sunt, skummelt og spennende å flytte litt på seg.

Trivielle og lite originale spørsmål kommer fra den andre siden av bordet. Men Cecilie er et takknemlig intervjuobjekt, og svarer pliktopp- fyllende.

Forferdelig stygg

På spørsmål om Nordens såkalte Paris svarer til forventningene, rister Cecilie på hodet. - Byen er jo forferdelig stygg, utbryter hun. - Men, det er jo kanskje fordi det er så værhardt her at bygningene er mer praktiske enn arkitektonisk vakre, endrer hun forståelsesfullt. - Men Tromsø er en oversiktig by, det er lett å bli kjent med folk.

Utestedene er få, sjansene for å treffe kjente er store. I Oslo er jo det

omtrent umulig, mener hun.

-Menneskene en treffer på byen, er annerledes her enn hjemme. Her treffer en alle typer folk i en lett blanding. Og, tilføyer hun, - selv om det høres banalt ut; folk er mer folk her. Hjemme er folk så ut- spjåket, mange går ut for å vise seg frem. Sånn er det ikke her, sier hun fornøyd.

Hvordan er nordlendingene da? spør vi denne nyankomme

-Ja, hvordan er egentlig nord- lendingene, det lurer jeg virkelig på, spør hun ivrig ut i luften.

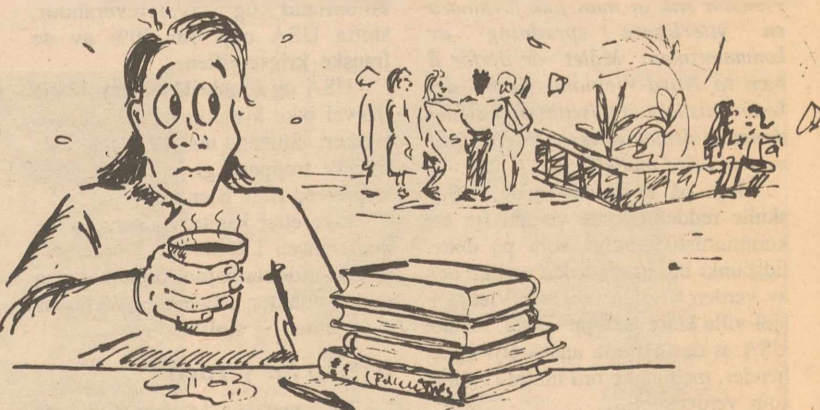
Vi sitter en stund og utveksler erfaringer med hensyn til innbygg- ernes her nord.

Begge to er enige om at de virker en tanke skeptiske?

-Når du sier hvor du kommer fra, virker oppfatningen gjengs blant folk: -Du er søring og kommer ikke til å bli værende. Jeg hadde trodd de var åpnere, mer pågående, sier Cecilie. Men, tilføyer hun, jeg syns de virker ok.

Kaffekoppen er tom, og inter- vjueren er tom for dumme spørsmål.

Men til tross for å ha avbrutt Cecilie i lesingen, er min sam- vittighet ren: Nå har hun jo enda et kjent fjes å nikke til...

Sensur
Terror
Aggresjon
Trusler
Niegod
Nasjonalisme

USA

-SOM VERDENSPOLITI

President Eisenhower, 1953:

—...la oss anta at vi mistet Indo-Kina. Dersom landet kommer ut av hendene våre, vil de for oss livsviktige leveransene av tinn og wolfram stoppe opp. Hva vi ønsker, er den billigste måten å forhindre at noe fryktelig inntreffer - nemlig tapet av våre muligheter til å sikre oss det vi vil ha av rikdommene i Indo-Kina, og i det øvrige Sørøst-Asia...

Westmoreland, Øverstkommanderende i Vietnam, 10. aug.1990:

—...akkurat som i Vietnam er amerikanske styrker blitt sendt av gårde for å beskytte nasjoners rett til selvbestemmelse...

Kronikken denne gangen er skrevet av studentene Egon Holstad og Hege Aasebø. Teksten var opprinnelig en ex.phil oppgave (høst 1990), men i redigert form gir den en meget god historisk innføring i to av USAs intervensjoner i fremmede land. Artikkelen gir et langt mer avslørende bilde enn det oversensurerte nyhetsmedia klarer å formidle. I USAs disfavør...

USAs militærintervensjon i Vietnam er kanskje den krigsgjerninga utført av USA som har skapt mest blest i verden.

Hovedargumentet for denne krigen var at Nord-Vietnam var under kommunistisk ledelse og at landet ville ekspandere kommunismen sørover, i dette tilfellet til Sør-Vietnam hvor det skulle være et styre likt et "vestlig demokrati". Delingen av landet foregikk i 1954, og Nord-Vietnam hadde vært under kommunistisk ledelse siden 1930 ved Ho Chi Minh, et styresett som var kommet via Indo-kina.

Verdenstrussel

USA har alltid betegnet kommunismens spredning som verdensstrussel nr. 1. De mente derfor det var viktig å stoppe utviklinga i Nord-Vietnam slik at man fikk forhindre en ytterligere spredning av kommunismen. Målet var derfor å hær ta Nord-Vietnam, fjerne det kommunistiske styresettet og i stedet danne et demokratisk styresett i tråd med vestlige modeller.

Sagt på en annen måte; USA skulle redde/beskytte verden fra en kommunistisk bølge som på dette tidspunkt blomstret i den østlige del av verden. Siden ikke sør-Vietnam sjøl ville klare å stoppe dette, mente USA at de måtte ta ansvaret i egne hender, med andre ord inntre i rollen som verdenspoliti.

Vietnam - et koloniland

Krigen i Vietnam ble som kjent et fatalt nederlag for supermakta USA. Det vietnamesiske folket kjempa en kamp for nasjonal sjølstendighet, for fri rett til å råde over egne ressurser, og ikke minst; En kamp mot kapitalmaktens imperia-

listiske interesser i østen. Dette var heller ikke første gang det vietnamesiske folk sto overfor en slik situasjon. Fra 1840 til 1954 var Vietnam et koloniland underlagt Frankrike. De siste åra Frankrike kjempet for å beholde Vietnam som koloniland og råvareleverandør, støtta USA opp om 80% av de franske krigsutgiftene.

USA og Frankrikes kamp klarte likevel ikke å motkjempe Vietnams styrker. Sjuende mai 1954 måtte de franske troppene gi tapt i det store slaget ved Dien Bien Phu.

Like etter kapitulasjonene fulgte konferansen i Geneve. Konferansens sluttdeklarasjon inneholdt en rekke punkter angående Vietnams suverenitet og sjølstendighet.

Kjemp for verden!

De amerikanske myndighetene skrev ikke under avtalen, men de lovet muntlig å ikke bryte den. Mange skjønte allerede da at USA kom til å ta over der franskmennene stoppet, noe som etterpå ble sagt i klartekst og direkte fra Eisenhower.

I årsskiftet 1961-62 sendte president Kennedy de første troppene av amerikanske soldater til

Vietnam. I 1965 startet krigen for alvor ved bombingene av Ton-Kin bukta. I begynnelsen så amerikanerne svært optimistisk på situasjonen. USA var verdens største militærmakt, og motstanderen var bare et fattig bondefolk i Asia.

Det var sjølsagt svært oppsiktsvekkende at USAs enorme makt ikke klarte å knuse Vietnam, men desto mer oppsiktsvekkende var det å se hvordan argumentsjonen til USA plutselig slo helomvendning.

Da de amerikanske styrkene invaderte Nord-Vietnam var det ikke lenger snakk om å sikre seg multi-materielle verdier, men derimot å berge verden fra kommunismens spredning. Dette var også parolen de amerikanske soldatene kjempet under; "Kjemp for verden, knus kommunismen".

Våpenutprøving i Vietnam

Etterhvert som nederlagene til USA fulgte, begynte også amerikanerne å se meningsløsheten i denne krigen. Verdensopinionen vendte dem ryggen. Kina og Sovjet ga Nord-Vietnam militær støtte. Folket i USA dannet en stor antibølge mot krigen, og høsten

1974 hadde Vietnam et klart militært overtak. 30 mai 1975 kapitulerte de amerikanske styrkene, og måtte trekke seg ut av Vietnam med store tap.

Det er åpenbart at USA ikke kunne innrømme å ha startet krigen for naturrikdommer og store kapitalinteresser sin skyld (enkelte hevder også at USA i utgangspunktet hadde brukt Vietnam for å utprøve nye våpen, deriblant napalm og biokjemiske våpen).

Ideologisk forsøpling

I stedet forsvarte de invasjonen ved å peke på kommunismens oppgang i Østen. her mente de at kun USA hadde sett alvorret i denne "trusselen", og at de derfor hadde vært nødt til å handle militært for å forhindre denne "ideologiske forsøplingen av verden". Dette er et standpunkt som i 1990 enda blir forsvart av den amerikanske øverstkommanderende i Vietnam, Westmoreland (Aftenposten 10 august 1990).

Med henblikk på vietnamkrigen i sin helhet, og kanskje særlig den uttalelsen Eisenhower fremla i 1953, kan man glatt falsifisere USAs

argument om å "stoppe kommunismen". Det sørgelige er derimot at det er dette argumentet som i mange kretser verden over har blitt stående igjen. Vi mener derimot at vietnamkrigen er et klart eksempel på USAs inkonsistens i rollen som "verdenspoliti."

USAs invasjon av Panama

Desember 1989 kunne hele verden se USA gå inn med militære styrker i Panama. Formålet og motivet bak denne militære aksjonen var i og for seg greit. En narkotikaforbryter, general Noriega, som over lengre tid hadde stått bak store narkotikaleveranser til USA, og derfor hadde satt amerikanske liv i fare, skulle stoppes for enhver pris, bringes ut av Panama og stilles for amerikansk domstol. Flere kilder skal ha det til at Noriega var hovedmannen bak mordet på den store, demokratiske presidenten i Panama, Omar Torrijos, noe som med stor sannsynlighet stemmer.

Noriega - agent for USA!

Slik ble altså invasjonen presentert i norsk, amerikansk og andre lands medier, og det var svært lett å få støtte og tiltro til aksjonen. Tar man også i betraktning at "bare" 37 mennesker ble drept, var også angrepet relativt lite i militær målestokk.

Dette var altså USAs fremstilling. Men i ettertid har det vist seg at den er meget feilaktig. For det første har verdenspressen gravd i papirer og saker som angår Noriegas fortid. Det som er meget oppsiktsvekkende, er at Noriega høyst sannsynlig har jobbet som agent under USA, solgt våpen for Reagan-administrasjonen (til og med for George Bush), støttet Cotras i Nicaragua, handlet kokain med CIA pluss en del andre små og mindre viktige avsløringer.

Ansatt av CIA!

USA hadde mistet kontrollen over denne mannen, og da Noriega på egen hånd begynte å handle, både politisk og med narkotika, fikk flere og flere kalde føtter i den amerikanske kongressen og i CIA. Noriega måtte stoppes for enhver pris.

Men i januar 1991 ble det, etter iherdig etterforskning av CIAs eventuelle samarbeid med Noriega, fra amerikansk pressehold avslørt at Manuel Noriega helt fram til desember 1990 fortsatt stod på CIAs dataoverisk over ansatte med lønn!!

Mange drepte

40 000 amerikanske soldater ble satt inn i kampen for å fukke Noriega, og i løpet av noen uker med harde kamper ble altså tallet falne kalkulert til rundt 40. Ved å gi en rent objektiv vurdering av dette, skjønner man straks at det måtte være ugler i mosen. Etter at Noriega var blitt presset til å overgi seg og ført til USA, samt at verdenspressen hadde fått andre ting å skrive om, begynte forskere på privat basis, pluss "Liberation", å undersøke om det lave antallet drepte kunne stemme. Tilhengere av Noriega hevdet nemlig at titusener var drept

Etter en nøye undersøkelse kom for eksempel USAs tidligere utenriksminister Ramsey Clarke fram til at antallet lå opp mot fire

CISV - Nytt håp for verden

-Det er fint om folk har millioner av venner. Man kaster ikke bomber på folk man kjenner. Ordene ble uttalt av Tage Danielsson, og er et av mottoene til CISV - Children's International Summer Villages. CISV arrangerer hvert år internasjonale barneleire, og har siden starten i 1951 gitt over 30.000 barn fra forskjellige land muligheten til å møtes og bli kjent med fremmede kulturer og levemåter.

Av Lars Bjørgum

-Skal vi oppnå fred, må vi lære å leve sammen i et fellesskap. Det lærer vi best når vi er unge og ikke fastlåst i voksne tankemønstre og fordommer.

Denne setningen åpnet brosjyren som presenterte CISV, og var mitt første møte med denne forholdsvis ukjente organisasjonen. For å finne ut mer om hva dette var møtte jeg en av de lokale lederne for CISV i Tromsø, Marit Arntzen, og spurte henne ut om CISV.

CISV er en fredsorganisasjon tilknyttet UNESCO (FN's organisasjon for undervisning, vitenskap og kultur) som baserer sin virksomhet på barnearbeid. 11-åringer drar på sommerleir både innenlands og utenlands og får på denne måten venner i forskjellige land. Ideen er at 11-åringer er "åpne", uten fastlåste meninger og handlingsmønstre. De får lett kontakt, og trenger ikke særlige språkferdigheter for å kommunisere. Ved at de blir venner, blir de også kjent med andre kulturer og væremåter. Dette skaper forståelse, og selv om de er forskjellige

lærer de å akseptere andre lands kultur og folk.

Hva slags aktiviteter driver dere med?

- Vi drar først og fremst på internasjonale barneleire. Der driver vi bl.a. med spill og lek, formingsaktiviteter, samt sang og dans. Samarbeidet fremmes, ikke minst gjennom rollespill. Slike leire arrangeres også i Norge, og normal samler en slik leir 9 - 12 forskjellige delegasjoner. Sist sommer i Storbritannia var 8 delegasjoner representert med tilsammen 40 deltagere, pluss ledelse og stab. I tillegg har vi en del lokale aktiviteter hver 14. dag gjennom året, blant annet følger vi opp de som har vært på leir. Det er også meningen at de som skal dra til sommeren skal gli inn i et miljø etter uttaket.

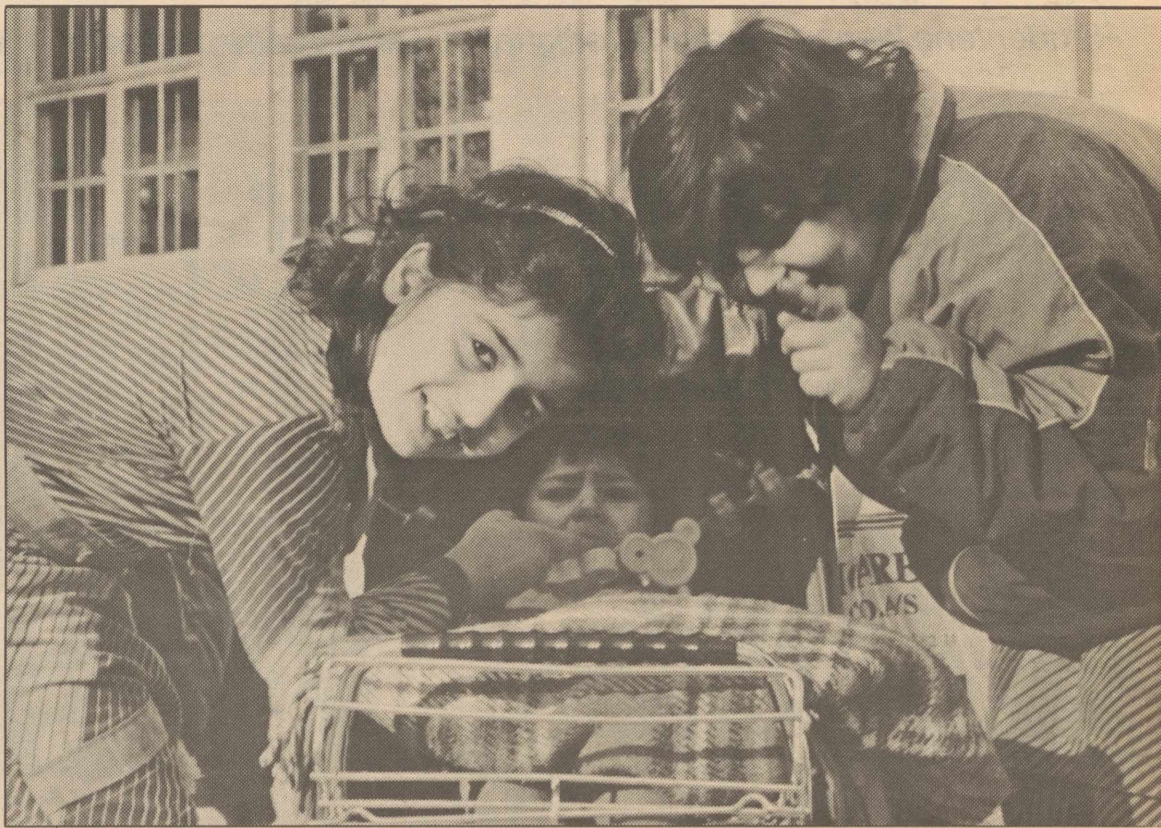
Hvordan foregår rekrutteringen av ungene?

- Primært rekrutterer vi gjennom informasjon på skolene. Søkerne må være 11 år den sommeren leiren arrangeres, og de sender så søknad med interesser, om de har vært hjemmefra osv.

Mangler ledere

-Desverre har vi litt problemer med å skaffe lokale ledere. I dag trenger vi ca 7 voksne pluss noen ungdommer. Dette er både ledere som kan dra på leir, og lokale aktivitetsledere. Unger er en veldig taknemlig gruppe å jobbe med, og de gir mye selv om det er mye jobbing. Turene er ikke noe reiseselskap - de krever mye planlegging, og lederne har ansvaret for ro i leiren. Noen har i tillegg ansvar for kjøkkenet, andre for klesvask osv. Kravene vi stiller er at lederne er over 21 år og er interessert i å jobbe med barn. Dessuten er det en fordel å være litt sprø.

Leirene varer i 4 uker, og reisen dekkes. Utenom dette gis det ikke økonomisk støtte. Interesserte kan ta kontakt med Marit Arntzen, tlf 10984 (privat), eller Sølvi Salomonsen, tlf 58549, etter arbeidstid.

Barna, taper enhver krig.

Foto: Arkiv

Til alle lesesalsbrukere!

Lesesalsinspektør Mari Rustad kom innom Utopia med en hyggelig beskjed for syvsovere; Nå er det nemlig mulig å reservere lesesalsplasser dagen før, slik at du ikke trenger å være der kvart over ni på morgenen. Det er også mulig å sette opp timeplan for hele uka. Denne planen skal godkjennes av lesesalsinspektøren, som du finner i tredje etasje.

Lesesalsplassene i kjelleren på UB vil være åpne til klokka 22.

De samme tidene gjelder for de nye lesesalsplassene som er åpnet i samme huset som student-samskipnaden i Breivika senter.

Lesesalsinspektør Mari Rustad opplyser at mangelen på lesesalsplasser blir større og større fordi det blir flere fagområder, og fordi det begynner flere studenter enn de som slutter. I fjor vår måtte en ha 7 semestre for å få fast lesesalsplass. I fjor høst måtte man ha 8, og nå i vår sannsynligvis ni semestre. Hun

opplyser at det likevel er en del som får fast plass av medisinske årsaker, og derfor er det ingen grunn til å være misunnelige på noen som har fått fast plass med få semestre i ansienitet.

Det opplyses forøvrig at de som har mistet saker og ting omkring på Universitetet, nå kan hente disse på hittegodskontoret i kjelleren på hovedgården. Der ligger det ikke rent lite av bøker, klær, termos, m.m.

Hjelp!

Utopia har avlagt et besøk på studentenes sosialtjeneste. Sosialtjenesten, finner du på baksida av UB, og denne er opprettet for å hjelpe studenter som har trøbbel i hodet og gruggel i magen.

Tore vik

-Hva kan sosialtjenesten hjelpe med?

Vi hjelper med alt fra dårlig økonomi til kjærlighetssorg og andre personlige vanskeligheter. Vi har også taushetsplikt. Ingen problemer er for små eller uviktige for oss, sier sosialkonsulent Ann Torunn Olsen. Kommer du hit mellom klokka 13 og 14, får du alltid prate med noen, lover hun.

Studentsamskipnaden har også et helsefond som delvis kan dekke store økonomiske utgifter. Fondet er under revidering, og sosialtjenesten kommer tilbake med en

orientering seinere.

Vi formidler også kontakt med psykolog. Det tar fra noen dager til tre-fire uker å få kontakt med psykolog, og terapi koster hundre kroner pr. kalenderår, sier Ann-Torunn.

Eksamenstrøbbel?

Selv flinke studenter stryker. Kaare Olsen sier at sosialtjenesten også driver forebyggende arbeid.

-Vi har planer om å starte opp ei gruppe som skal jobbe med eksamensangst. Gruppen er tenkt for studenter som har strøket. Vi vil komme tilbake med nærmere orientering, hensikten er å lære å styre angsten, og å få fram den kunnskapen man tross alt har. I samarbeid med lesesalsinspektøren og fysioterapeut har vi også tenkt å sette i gang med ei gruppe som skal forebygge og behandle ryggsmarter.

Økte problemer

Tromsø-studentenes sosiale problemene har ikke blitt mindre enn før. At studenter har sosiale, psykiske og fysiske plager kan være symptomer på dårligere studiefinansiering, mangel på plass, dårlig økonomi, manglende barnehagedekning og uheldig organisasjon og

tilrettelegging, sier Ann Torunn Olsen.

Hvilke problemer er det som har økt?

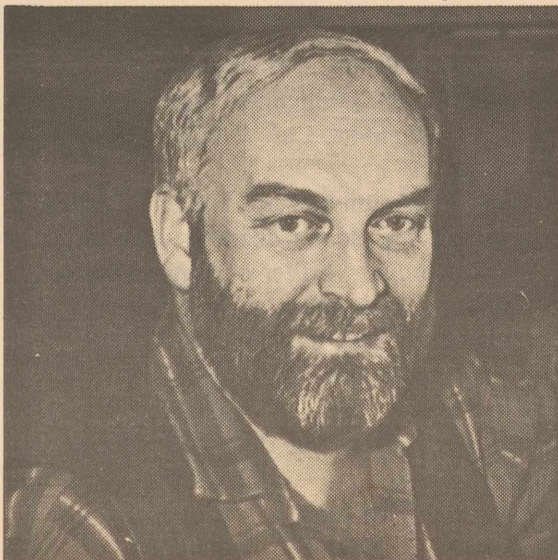
-Vi holder på med å systematisere registreringsskjema for klientene i 1990, og det vil bli klart når vi er ferdig med dette. Studentenes forverrede situasjon gir seg utslag i mange slags problemer og

lidelser. Vi kan nevne søvnløshet, konsentrasjonsvansker og psykosomatiske plager av forskjellig art. Mange er også bekymret for om de klarer eksamen. Dette problemet vil sannsynligvis ikke bli mindre ved innføringa av tregangersregelen.

Er det spesielle grupper av studenter som peker seg ut?

-I positiv retning kan vi si at de

studentene som har mest klasse- og gruppeundervisning har færre problemer. Generelt kan vi også nevne at de norske studentene har større kontaktnett også utenfor studentbyene, mens de utenlandske studentene holder seg mest i sitt eget miljø. Sier våre venner, som alltid står parat til å hjelpe deg...

Sosialkonsulent, Kaare Olsen

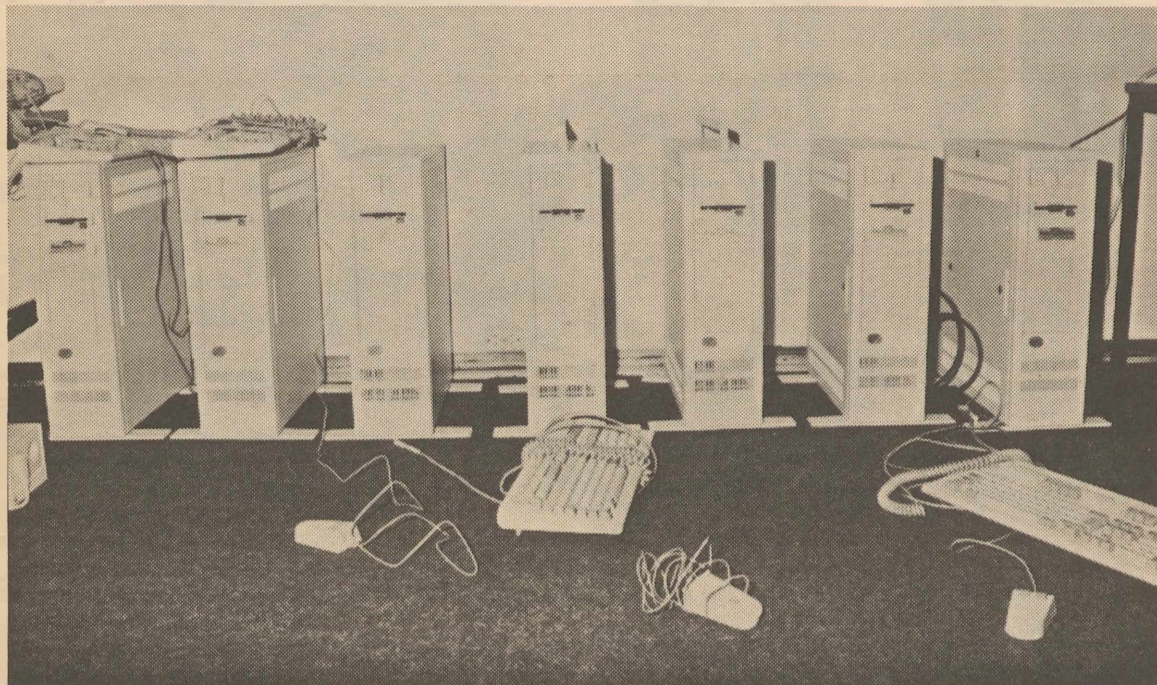

Sosialkonsulent, Ane-Marie Hektoen

Foto: Roy Østensen

Her er PC'ene våre

-Studentene kjenner ikke sine rettigheter. De må sette direktøren på denne saken! (Uttalelse fra ansatt ved UiTø)

Nedpakket som gamle kofferter.

Foto. Roy Østensen

PC-labben - en hodepine

Utopia kontaktet ansatte ved IMR, og uttalelsene om at IMR boikotter PC-labben, og er "ute etter" EDB-senteret, blir møtt med allmenn latter.

—EDB-senteret og PC-labben er en hodepine for oss, vi ønsker oss tvert imot ikke EDB-senteret! Å tro noe annet er en feilaktig. Labben ble montert ned for omlag en måned siden, men det er vanskelig å laste IMR for denne nedbyggingen. Vi har merket liten tilgang av studenter.

Det bemerkes imidlertid at dette siste også kan ha å gjøre med at studentene rett og slett ikke vet om denne PC-labben som nå finnes i kjelleren på IMR.

—Men vi står snart klar til å starte PC-labben opp igjen så snart vi får de møblene som vi for øyeblikket mangler for å kunne montere opp maskinene.

Terminalbord "lånt."

Men til tross for dette så klarte ikke Utopia å oppspore alt utstyret som etter sigende skal tilhøre PC-labben, og dermed er felleseie for hele Universitetet. Det dreier seg i første rekke om minst 4 terminal-

bord som har forsvunnet fra PC-labben. Disse antas å være tatt av ansatte ved Universitetet, men det poengteres at det slett ikke behøver være bare ansatte ved IMR som er de skyldige. Utopia blir imidlertid lovet at dette ikke skal være noe problem når det gjelder oppstart.

Utopia klarte ikke å få rede på hvem som egentlig eier disse terminalbordene, og de ansatte ved IMR som vi var i kontakt med, klarte heller ikke gjøre rede for seg på dette spørsmålet. Det hersket stor forvirring, blant annet skal planleggings og utbyggingsavdelingen ved UiTø (PLUT) være inne i bildet med en del ombyggingsmidler. I tillegg kommer at terminalbord også har trafikkert mellom PC-labben og Datafagseksjonens (ved IMR) eget laboratorie.

Etter hva Utopia erfarer (og fryktet) så gis det allerede undervisning i flere regulære IMR-datafag på PC-labben, og det er vel ikke

urimelig å hevde at labben dermed står i en viss fare for å langsomt "gli over" i Datafagseksjonens hender.

Da dette må betegnes som en meget viktig sak for studentene, vil vi komme tilbake til den senere. Vi gir derfor IMR og øvrige instanser en sjanse til når det gjelder å gjøre rede for disse bordene, samt bruk av PC-labben generelt. Og, selvfølgelig - EDB-senterets skjebne.

-Nå, mens studentene burde ha tilgang til maskiner til oppgaveskriving o.l., står utstyr for over en halv million kroner og ruster nede i kjelleren på IMR. Derfor må studentene sette direktøren på saken og forlange at vedtaket og intensjonene bak PC-labben blir fulgt opp. Studentene kjenner ikke sine rettigheter og muligheter, og slik det fungerer i dag, er studentene sterkt skadet og lidende.

Arne Hauge

Det er ansatte ved Universitetet som nå kommer med disse uttalelsene. Saken gjelder "PC-labben", og kan drøftes langs to akser; En svært enkel, der studentene har rett og krav på en PC-labb, og en annen, der det hersker en innfløkt og spent situasjon omkring organisering og framtid for EDB-senteret, som inntil april 1990 sto som eiere av PC-labben. Etter det tok institutt for matematiske realfag (IMR) over drift og vedlikehold.

Bygget ned

PC-labben ble siden midten av 80 tallet drevet av institutt for samfunnsvitenskap (ISV). Så tok EDB-senteret over og drev labben i ett år. De gamle Olivetti-maskinene ble overtatt av ISV, og brukes nå til undervisningsøyemed (EDB for humanoria bl.a.). Disse maskinene tilhører nå ISV, og er altså ikke lenger til allmenn benyttelse, noe mange har susset på.

Da EDB-senteret grunnet et universitetsstyre-vedtak av april 1990 ble desentralisert ut til de enkelte instituttene (og dermed sterkt svekket), ble ansvaret av drift overført til IMR. EDB-senteret rustet da opp labben, og kjøpte inn 10 nye og moderne IMB maskiner.

Disse maskinene er pr.dato ikke i bruk, men står nedpakket som gamle kofferter langs veggen i det som skulle være hele universitetets PC-labb. Noe som medfører at det i praksis ikke lenger finnes noen PC-

lab tilgjengelig for studenter ved alle instituttene.

IMR boikotter

IMR har ikke fulgt opp vedtaket om drift av PC-labben, sies det, og det hevdes videre at ordet boikott denne sammenhengen er for mildt for å karakterisere hva IMR har gjort, eller rettene ikke gjort. De har brutt med styrevedtaket, og dermed gjort seg skyldige i en klar omgåelse av regler som skal komme hele Universitetet til gode. Det ideelle er selvfølgelig at hvert Institutt har egen PC-lab, men som alltid er det spørsmål om penger. Og da er det skandaløst at det lille som er ikke blir brukt, hevdes det.

IMR har også fått en sær gunstig tildeling av midler og stillinger i forb. med "desentraliseringen" av EDB-senteret. Fin stillinger fikk de, mens drift av selv PC-labben kun er berammet til et kvart stilling.

På spørsmålet om EDB-senteret på denne måten blir et verktøy for IMR, svares det at det i allefall kan være sannsynlig IMR nettopp ønske dette.

Siden denne saken er svært komplisert, og Utopia fikk snusen den like før vi gikk i trykken, vil vi komme tilbake til den ved en senere anledning. Forøvrig vil saken vil bli tatt opp på høyere hold til våren, og vi nøyer oss foreløpig med å spille ballen videre til studentutvalget og direktøren, og oppfordrer samtidig studentene til å benytte seg av sin rettmessige eiendom. Nemlig PC-labben som nå står og ruster og tape verdi nede i kjelleren på IMR...

PC-labben - felleseie

PC-labben var en tjeneste som skulle gi alle studentene ved UiTø tilgang til datamaskin. Bruken kunne favne fra oppgaveskriving (tekstbehandling), statistikk, enkel tallbehandling o.s.v.

Denne tjenesten hadde eksistert fra midten av 80-tallet, og

mange studenter har skrevet sine oppgaver på disse maskinene, som jo er felleseie for hele Universitetet.

Fordi fagområder som ikke har datautstyr innfelt i sine budsjetter ikke har noen tilfredsstillende mulighet til å gi dataundervisning,

var det meningen at PC-labben særlig skulle avhjelpe denne situasjonen.

Dette gjelder for eksempel fiskerikandidat-studentene, som i sitt studie skal ha kurs i data, men som selv mangler tilfredsstillende utstyr og lokale.

Sosialtjenesten

Ta kontakt hvis du trenger råd og veiledning ved personlige og sosiale vanskeligheter eller studieproblemer som ikke er fagelige.

Du kan også be om informasjon av forskjellig art og få vite hvor du skal henvende deg i helse- og sosiale spørsmål og juridiske saker.

For norske studenter:

Sosialkonsulent Ann Torunn Olsen
Kl. 09.00 - 15.00 alle dager unntatt torsdager.

Sosial consult for foreign students:

Ane-Marie Hektoen
The office is open from 09.00 - 15.00

Monday, Tuesday and Wednesday.
Appointment can be made either in person or on the telephone. Call 75 025.

Husk å benytte deg av **HELSEFONDET**, som gir deg delvis dekning av utgifter til tannbehandling, briller og linser, fysioterapi og andre helsemessige utgifter. Se etter reglementet som er oppslått på tavler rundt om på instituttene.

Psykolog: Henvend deg til sosialtjenesten vedrørende informasjon om psykologitjenesten.

STUDENTPRESTEN

Dagfinn Magnus er ansatt av Den Norske Kirke for å arbeide blant studenter og ansatte ved Universitetet og høgskolene i Tromsø. Presten er åpen for samtaler om religiøse-, personlige-, og sosiale problemer, samt faglig-teologisk rådgivning

Kontor i Brevika (IMR-biblioteket),
tlf. 44 097, priv. 58 065

—En brøler ja, men ingen katastrofe.

Åpningsfesten som ingen visste om...

Fredag 1 februar arrangerte Studentsamfunnet åpningsfest for studentmassen ved Universitetet i Tromsø. Festen, som ble avholdt i Hovedgården, var særlig til ære for medlemmene av Samfunnet.

Det ble dundrende fiasko!

Bare 17 mennesker stilte opp, ved siden av de tre som sitter i styret. Altså omkring tjue personer på en fest som, ikke minst økonomisk, var beregnet på tre hundre. Studentsamfunnet gikk med tap på nesten 16.000 kroner!

Styremedlem Leif Einar Claus innrømmer åpent at dette var en brøler, men at de hadde forventet suksess.

Arne Hauge

—Vi var hyperoptimistiske før festen, og regnet med at det ville komme 2-300 studenter, like mange som på åpningsfesten i fjor, derfor var vi ganske deprimerede da klokka ble ni fredags kveld, og så få dukket opp.

Hvorfor skar det seg så grundig med denne festen?

—Inngangsbilletten var for dyr. Det nytter ikke å ta så mye som 100 kroner for ikke-medlemmer og 60 for medlemmer. Det vet vi til en annen gang. Dessuten hadde vi bare fem dager på oss til å planlegge denne festen, fordi Ungdommens Hus skulle ha oppover Sister Rain, ei gruppe som er ganske kjent i Oslo. Vi slo til, og sparte dermed flybillettene. Nå i ettertid vet vi at vi heller burde satset på f.eks. Steinar Albrichtsen, som garantert ville trukket folk. Han har vi da også vært i kontakt med i denne forbindelsen, men det gikk ikke i orden.

Hvor mye kostet denne brøleren?

—Sister Rain tok ti tusen, og Ungdommens Hus tok betalt for oppvarmingsband, lydutstyr og lyd-mann. I tillegg kommer ballonger, kjøring og slike ting, alt i alt hadde vi mellom 16 og 18 tusen i utgifter. Vi fikk inn to tusen.

Vi har hørt rykter om at dette betyr kroken på døra for Samfunnet...

—Nei, det er altfor sterkt å si at dette er kroken på døra. Riktignok var det ganske nedtrykt stemning da klokka ble ni på fredagskvelden, og det ikke kom folk. Det er nok mulig at vi akkurat da var pesimistiske,

men det er vi ikke nå. Vi har riktignok ikke mer penger igjen til å satse på virkelig store arrangementer framover, men det kommer likevel masse fra vår side.

Dessuten får vi mye mer midler fra studentsamskipnaden i år enn de 20.000 vi fikk i fjor. Dette, sammen med midler vi får fra UKA-91, gjør at vi kan holde det gående, samt åpne en Bodega i kjelleren på Hovedgården.

Klandrer dere studentene fordi de ikke stiller opp?

—Nei, vi klandrer ikke direkte studentene, men det er klart at vi er skuffet. Det er også helt klart at vi har lært mye av dette. Nå vet vi at det er umulig å arrangere noe på så kort varsel. Studentmassen er veldig treg å få med seg, man må annonsere hvertfall fjorten dager i forveien. Dessuten er det så mye på oppslags-tavlene at studentene drukner i informasjon.

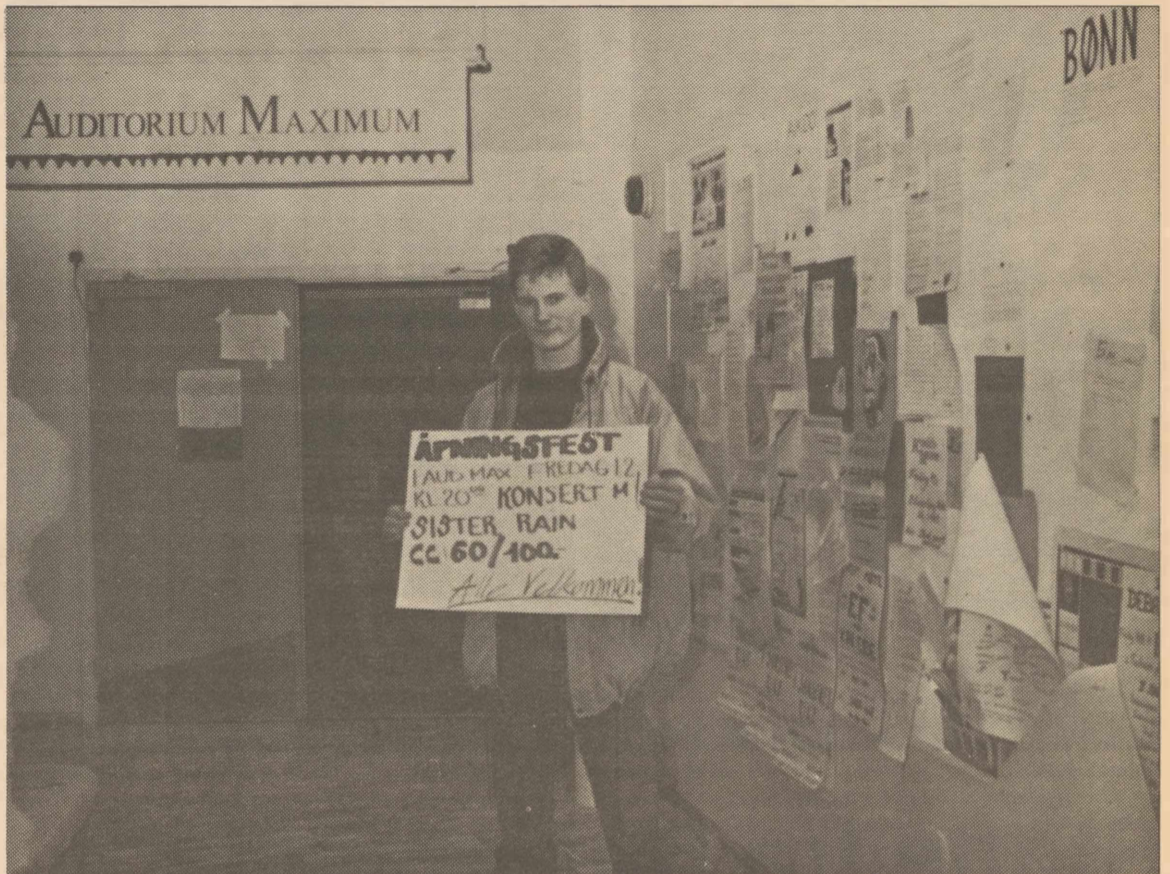
Problemet er også at vi ikke på forhånd visste eller hadde tid til å finne ut hvordan oppslutningen ville bli. Men dette skal likevel aldri gjentas, bandet var for ukjent, og annonseringen for dårlig.

Litt av problemet til Samfunnet er også at vi har for dårlig kapasitet siden vi bare er tre i styret. Vi burde vært fem. Dette tror vi skal rette på seg. Vi har 130 medlemmer nå, og utover året vil det bli mange fler.

Samfunnet har tidligere avholdt fester som har blitt mislykkete med hensyn på deltakere, men Claus er ikke enig i at dette gjennomgående har vært tendensen, og hevder tvært i mot at arrangementene til Samfunnet stort sett har vært vellykkede. Han forteller også at Studentersamfunnet har flat struktur.

—Derfor vil jeg ikke lastes alene, avslutter han med ett smil, og legger til at han håper studentene stiller opp.

Studentersamfunnet er på ingen måte nede for telling!(?)

Studentersamfunnet forventet mega-suksess.

Foto: Roy Østensen

Kritiserer ikke

Studentutvalgsleder Arnt Sommerlund beklager på sterkeste at festen ble en slik fiasko, men bortsett fra at Studentersamfunnet kanskje burde visst at festen kolliderte med en del andre arrangementer, vil han vil ikke kritisere Studentersamfunnet.

—Det er trasig, ja rett og slett jævlig beklagelig at det skal være så vanskelig å få festdeltakere når man har jobba og strevd for å få til et godt arrangement. Jeg kritiserer ikke Studentersamfunnet, og vil heller honorere dem for den innsatsen de gjør for fellesmiljøet ved Universitetet.

Sommerlund oppfordrer studentene til i større grad slutte opp om samfunnet sitt, og at det ville være for galt om dette betyr kroken på døra. Men i så fall må jo Universitetet mer inn med midler, sier han, og legger til;

—Vi må huske at det er mye vanskeligere i Tromsø enn f.eks. på Ås. UKA på Ås har ingen andre å

konkurrere med, mens det i Tromsø finnes det en rekke utesteder og arrangementer. Disse må Studenters-

samfunnet og UKA hele tiden konkurrere med. Derfor må vi ha noe som trekker folk.

Arnt Sommerlund - kritiserer ikke.

Foto: Roy Østensen

Bodega!

Kilder Utopia har vært i kontakt med, forteller at selv om denne festen må betegnes som et kostbart feilskjær fra Studentersamfunnets side, er det ingen tvil om at studentmassen er særdeles treig ved Universitetet i Tromsø. Dette viser seg på alle fronter, ikke minst i den aksjonsuka for bedre velferd som gikk av stabelen i forrige uke. Det er dessuten en ubehagelig kjennsgjerning at det er forsvilt vanskelig å få med folk i andre sosiale/politiske

aktiviteter og sammenhenger.

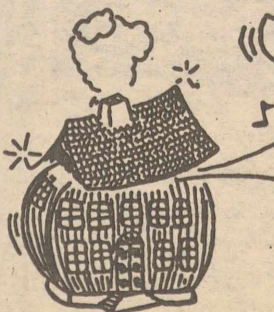
Studentersamfunnet på sin side, gir oss et håp om at dette kan bedre seg, for nå skal det nemlig bli bodega også her! Lokalet finner vi i kjelleren på Hovedgården, og selv om det ennå mangler møbler og slikt, vil den stå klar til bruk når UKA tar løs.

Bodegaen skal anvendes fast også etter UKA.

Studentene oppfordres om å åpne gluggene for de tilbud som tross alt finnes!

Sulten?

STUDENTHØSET

Skippergata 44 tlf 84410

Åpent alle dager fra 15⁰⁰
Lørdager fra 13⁰⁰

Velkommen

Husleiestreik

Boligaksjoner har lange tradisjoner i Tromsø. Denne er fra 1988.

Foto: Tage Stabel Kulø

Støtte fra Universitetet!

Studentsamskipnaden og Universitetet kommer til å ta kontakt med Kirke, utdannings- og forskningsdepartementet for å støtte studentenes krav om en ekstra million for å dekke husleieøkninga.

Samskipnadsdirektør Vidar Bakken sier til Utopia at de kommer til å ta kontakt med Universitetet snarest for å få til et utspill overfor departementet. Universitetets rektor Ole D. Mjøs lover å støtte et utspill fra Studentsamskipnaden varmt.

Samskipnadens problem er de rammebetingelsene de er nødt til å arbeide under, sier Vidar Bakken. Av statens totale innsats på høyere utdanning, utgjør velferd 0,6 %. Han mener likevel ikke at økte bevilgninger til samskipnaden vil løse studentenes problemer.

—Ved Universitetet i Tromsø

bor 24 % av studentene i Samskipnadens hybler, ved andre læresteder er tallet lavere. På sikt må man øke stipendene, sier Vidar Bakken.

—Studiefinansieringa er skandaløs! Denne kraftsatsen kommer fra Universitetets rektor Ole D. Mjøs i en kommentar til Utopia. Studiefinansieringa er skandaløst dårlig. Den er verre enn i noe annet land i Norden. Det er for høy rente, for dårlige tilbakebetalingsregler og for lav stipendandel.

Mjøs vil ta opp dette for å få et felles framstøt på et møte femte mars med rektorene ved de andre universitetene, Handelshøyskolen og Idrettshøyskolen, samt Norsk Studentunion. Dette er et møte i Universitetsrådet. Han vil også ta studentenes velferd opp med utdanningsminister Gudmund Hernes når han kommer til Tromsø den 23 april, og gjør oppmerksom på at også studentene vil få møte Hernes. Hernes kommer hit til konferansen om ungdom og utdanning.

Departementet vil ikke

Hos kirke, utdannings og forskningsdepartementet får Utopia opplyst at husleia i Tromsø ikke ligger over det de andre samskipnadene i landet kan by på. De har heller ikke ekstra midler. Hvis de skal subsidiere

Studentsamskipnaden i Tromsø, må de ta midler fra de andre studentsamskipnadene, sier Morten Laubu i Kirke, utdanning og forskningsdepartementet.

Statsråd Gudmund Hernes var ikke tilstede for kommentar

Studentboliger ble bygget, men leieprisene er skyhøye.

Foto: Arkiv

Leieboerne i studentbyene på Ørndalen, Storelva og Prestvannet har fått nok av husleieøkninger. På allmøter i studentbyene 23 januar ble det vedtatt å gå til en begrenset husleiestreik. Studentutvalget, som koordinerer aksjonen, har sendt et krav på en million kroner til departementet.

Tore Vik

Vi betaler ikke samskipnadens ØKNING i husleien, står det i folderen som er delt ut i studentbyene i forbindelse med streiken. Husleieøkningen som studentsamskipnaden vedtok i fjor innebærer at innbyggerne på Ørndalen vil måtte betale førti prosent av samlet stipend og lån for å få bo på en hybel på tolv kvadratmeter, opplyser Arnt Sommerlund, leder i Studentutvalget. Etter at husleia er betalt, vil studentene ha kr. 2 620 å leve for i måneden. Og dette er 620 kroner under sosialkontorets minstekrav, sier Sommerlund.

Aksjonen går ut på å nekte å betale den økninga som er vedtatt av samskipnaden. Det har vært samlet underskrifter for å se hvor mange som vil støtte opp om en aksjon, og Sommerlund sier at 70 til 80 % har skrevet seg på etter foreløpige optellinger. Oppslutningen er størst i Ørndalen og Storelva. På Storelva støtter 90 % opp under en aksjon.

Ved en total husleiestreik i Bergen for noen år siden, kuttet samskipnaden strømtilførselen. Hva kan en risikere ved å være med på aksjonen?

—Samskipnaden har ikke lov til å kutte strøm eller vannforsyning. Man kan bli kastet ut, men da skal man ha varsel fjorten dager i forveien.

Knus samskipnaden!?

Vil aksjonen føre til en konflikt mellom f. eks barnehageplasser og husleie?

—Samskipnaden er et middel, ikke et mål. En total husleiestreik ville i følge samskipnadens direktør føre til konkurs i løpet av fjorten dager. Vi går også med på å betale en økning på 5,7 %, som innebærer en dekning av nominell prisstigning, pluss de vedlikeholdsutgiftene som tidligere er vedtatt av studentrådet.

Vi ønsker ikke å sette opp studentgrupper mot hverandre, for eksempel å øke kantineprisene for å få ned husleia. Målet er i første omgang å få staten til å bevilge penger til samskipnaden for å stoppe husleieøkninga. Vi kommer til å ta kontakt med departementet for å gi signal om dette. Husleieaksjonen

vil bli avblåst så snart dette kravet er innfridd.

Velferdsaksjonen

Husleieøkningen er et uttrykk for en studentvelferd som er blitt for dårlig generelt sett, uttaler Sommerlund.

—Regnet i 1989-kroner var statsstilskuddet pr. student kr 450,60, i følge studentsamskipnaden. I 1990 var dette beløpet halvert, tilskuddet hadde remlert til 255 kroner. Målet med husleieaksjonen er å få øket statsstilskuddet for å unngå en husleieøkning.

Men selv en dobling av statsstilskuddet vil ikke bety så mye for studentvelferden på lang sikt. Statsstilskuddet utgjør i dag to prosent av studentsamskipnadens budsjett. Studentene står for 98 prosent av budsjettet. Av det totale budsjettet på fire millioner utgjør de to og en halv millioner som studentene betaler inn i semesteravgift en større del enn statens ene million. Selv en dobling av statens tilskudd vil ikke bety så mye for situasjonen generelt.

Målet på lang sikt er å få til en samlet vurdering av studentenes velferd. Det er for lite hybler for studentene i Tromsø. Bare 750 av 4200 studenter har studentboliger. Hyblene er like dyre som private. Det må bygges flere hybler, eller stipendene må økes tilsvarende prisstigningen.

Universitetet overtar?

Gjennom en kampanje som vi har kalt velferdsaksjonen ønsker vi å gi et politisk signal for å bedre studentenes velferd generelt. Den første delen var å trekke studentenes representanter fra studentsamskipnaden, den andre er den pågående husleieaksjonen. Denne uka driver SU en aksjonsuke med en rekke markeringer på Universitetet i forbindelse med aksjonen. Disse markeringene går på studentvelferden generelt, sier Arnt Sommerlund. Samskipnaden bør legges under Universitetet, for å få til en helhetlig vurdering av studentenes situasjon, og fordi Universitetet kan legge sterkere press på departementet, sier Arnt Sommerlund, leder i Studentutvalget.

Husleieaksjon på Prestvatnet

Torsdag 24.01 kl 2100 ble det avholdt leieboerallmøte for beboerne på Prestvannet Studentbolig. Den eneste saken som var oppe til behandling var spørsmålet om husleiestreik. 29 av de drøyt 400 som er registrert som beboere møtte opp for å delta i diskusjonen og avstemningen omkring denne forholdsvis viktige saken. Resultatet av diskusjonen var et enstemmig vedtak om å betale fjorårets husleie med et tillegg på 5,75% Dette dekker inflasjons-

justering samt oppussing av Blåhusene.

Medlem av leieboerutvalget, Ketil Sollid, sier i en kommentar at det er fullt ut realistisk å kreve dekning av differansen på 9% mellom den generelle prisstigningen og husleieøkningen, og mener videre at den lave oppslutningen om møtet ikke skyldes at beboerne er fornøyd med husleieøkningen, men snarere avspeiler en generell tendens.

SOMALIA - den glemte undertrykkelse.

Etter 22 år under en militær diktator, samt 4 år med borgerkrig, er Somalia i en alvorlig situasjon. Den somaliske befolkningen er i liten grad utdannet på universitets-nivå. Universiteter og høyskoler har vært stengt siden borgerkrigen brøt ut. Det finnes ikke noe annet alternativ enn å reise til utlandet for å studere.

Musse Mohamoud Ali og Marit Elveland. Studenter ved IMR. Medlemmer av støtte-komiteen for Somalia og den somaliske folk.

De siste 10 årene har somaliere gått hardt mot diktatoren i Somalia. Folk organiserte seg og dannet motstandsbevegelser i og utenfor landet. Etter at opposisjonen forsøkte alle muligheter til fredelig løsning i konflikten, var det umulig å unngå borgerkrig.

Motstandsbevegelser med bred støtte fra befolkningen begynte militær kamp mot diktatoren i 1988. Etter flere år med hard kamp, er somaliere i ferd med å kvitte seg med denne diktatoren som satt med makten i 22 år. Alle somaliere forbereder seg nå til å gjenbygge landet, men folket er avhengig av støtte fra det internasjonale sam-

funnet. Tusener av mennesker ble skadet i krigen. Det finnes ikke sykehus eller ikke medisiner. Det er lite støtte utenfra. Verden er opptatt av olje-krigen i Golfen.

Støtte-komite

På bakgrunn av den forvirrende situasjonen i Somalia, har ca. 60 somaliere som bor i Tromsø som politiske flyktninger i samarbeid med sine norske venner organisert en slags støttekomite. Siden situasjonen i Somalia ikke har fått noen særlig gjennomslag i media, vil komiteen jobbe for å gi informasjon om Somalia til folk i Tromsø og andre deler av landet.

Slik Somalias situasjon ser ut, er det stort behov for internasjonal solidaritet. Gjennom student-avisen vil vi appellere til studenter og ansatte ved Universitetet i Tromsø. Vi ber om at studentene kommer med ideer og organiserer møter og diskusjon om Somalia, særlig om det er mulig å gi medisinsk støtte.

Glem ikke!

Vi ønsker at studentene legger press på politikerne om at verden ikke må glemme situasjonen i Somalia, og at norske myndigheter tar opp saken i FN.

Selv om flere somaliske studenter har stor interesse av å studere ved Universitetet i Tromsø, har det vist seg at vi er et lite antall blant utenlandske studenter ved universitetet. Vi håper at universitetet i Tromsø tar sin del av gjenoppbyggingen av Somalia. Med andre ord; Vi trenger flere somaliske akademikere som er utdannet ved Universitetet i Tromsø.

Tradisjonell somalisk krigsdans. Men spyd hjelper lite mot maskingevær

Foto: Musse Mohamoud Ali

delingen av landet foretatt over forhandlingsbordet i Europa, men av lokale representanter for de fire kolonimaktene. For det andre var en av maktene en afrikansk stat, Etiopia. Disse forholdene danner bakgrunn for Somalias spesielle stilling blant afrikanske land. Det ble en viktig målsetting for somalisk politikk at Fransk-Somali-Land "Djibouti", Ogaden og tilgrensede del av Kenya skulle samles i et stor-Somalia.

Styrtet

Siden 1960 har Somalia vært en selvstendig stat. Sør-Somalia, som i ca. 80 år hadde vært en italiensk koloni, og Nord-Somalia, en tidligere engelsk koloni, ble slått sammen til en stat med parlamentarisk styreform 1. juli 1960. Aden Abdulle Osman ble den første valgte president i Somalia.

Somalias sivile regjering ble styrtet etter at president Abdirashid Ali Sharma-ärke ble myrdet av en

politimann 15. oktober 1969. Seks dager etter, 21. oktober 1969, tok Mahamed Siad Barre makten ved et kupp. Det militære revolusjonsrådet satte grunnloven ut av kraft, oppløste nasjonalforsamlingen og forbød alle politiske partier. Tidligere regjeringsmedlemmer og politiske ledere ble internert. Fra kuppet i 1969 og frem til 1976 ble landet helt og holdent styrt av revolusjonsrådet som utelukkende besto av eldre offiserer og politifolk. De militære hadde stor makt og offiserer ble plassert i mange administrative embed både sentralt og lokalt.

Tusener massakrert

I juni 1976 oppløste revolusjonsrådet SCR seg selv, og makten ble formelt overført til det nydannede partiet SRSP. De 19 medlemmene i det militære revolusjonsrådet ble alle medlemmer av sentralkomiteen, og flere militære og folk med bakgrunn i politiet kom til. Barre har vært statsoverhode

siden kuppet i 1969. Fra 1976 ble han generalsekretær i det nye partiet og formann for politbyrået. Uten motkandidat ble han gjenvalgt for syv nye år ved presidentvalget i 1986.

I løpet av 1980-årene har regimet gått stadig hardere til verks for å undertrykke enhver politisk opposisjon, og det har gått spesielt hardt ut over folk som har blitt mistenkt for å ha forbindelse med motstandsgrupper. Folk som mistenkes for å være opposisjonelle arresteres, tortureres og fengsles for lang tid. Fangene holdes ofte isolert og får ingen medisinsk behandling. Rettsakene har ofte vært summariske og mange har fått dødsdommer. Hæren har massakrert tusener av sivile uten at de ansvarlige har blitt stilt for retten.

(En del av opplysningene er hentet fra "Nation in search of a state" av David D. Latin. Boulder. 1987.)

Fakta om SOMALIA

Geografi og folk:

Somalia ligger i øst-Afrika, på det såkalte Afrikas Horn. Somalia har grenser til Djibouti i nord, Etiopia i vest og Kenya i sør. I nord vender landet mot Adenbukta, og i sør-øst mot det Indiske hav.

Somalia har ca. 6 millioner innbyggere. Hovedstad er Moga-

dishu med ca. 600.000 innbyggere. Nyere historie:

I den andre halvdel av det 19. århundrede var det fire makter som kjempet om kontrollen over de somaliske områdene. På to måter forløp delingen av Somalia forskjellig fra delingen av resten av Afrika. For det første ble ikke

En rettferdig krig

—Gulfkrigen er ingen FN-krig. Men en krig der USA prøver ut sin strategi. Med andre ord en test-case for kommende krig-er!

Bodil B. Johanson

Mads Gilbert innledet slik en debatt om Gulfkrigen som fant sted på Lærerhøgskolen 24. januar. Fire lærerstudenter sto bak arrangementet. Gilbert er overlege ved anestesivdelingen ved Regionsykehuset i Tromsø, han har lang erfaring med solidarisk helsearbeid og krigskirurgi. Blant annet fra Libanon, Afghanistan og Israel-okkuperte områder.

I sin innledning gikk han blant annet sterkt imot det militære feltsykehuset som Norge bidrar med;

—Jeg er ikke imot humanitær hjelp, men jeg er imot at helsepersonell blir trukket inn i krigen som leiesoldater. Et feltsykehus er ikke det samme som humanitær og ikke-militær sanitet, understreker

Gilbert.

Videre radbrekker han påstanden om at denne krigen var nødvendig. - Økonomiske sanksjoner er et effektivt virkemiddel, det kan en ikke se bort fra, mener han.

Etter Gilberts innledning fikk det øvrige panelet komme til orde med hvert sitt korte innlegg. Arrangørene hadde stilt seg to spørsmål, som de ønsket skulle virke som en rettesnor for debatten: Var denne krigen nødvendig? Krig-er et faktum - men hva gjør vi nå?

Videre ønsket de å skape større bevissthet blant folk her hjemme.

Despoten Saddam

Både Fr.P, SV, AP og Høyre satt i panelet, i tillegg til Mads Gilbert. Fremskrittspartiets Tor Johansen startet friskt med å protestere mot Gilberts fremstilling av USA.

—Skulle jo tro det er USA som har starta all elendighet her i verda! Men hva med despoten Saddam? undret Johansen seg. Det er naivt å tro at man kan prøve å snakke seg til fred. Viktigere enn fred er frihet. Fred oppnår en bare gjennom frihet, påsto Fremskrittrepresentanten, uten å utdype det nærmere. —Vi er vel stort sett enig i at krig ikke er noen løsning, men så lenge Norge er med-

lem av NATO må vi vise vår styrke med å være med!

Uten avbrudd i form av applaus, kunne SV overta etter Fremskrittspartiet.

Tjelmeland fortsatte i Gilberts baner, og understreket USA's ønske om krig. Som Gilbert, trakk også han paralleller til Israels 25 år lange okkupasjon av Palestina. Lenger kom han ikke før Unge Høyres representant fnyste i forakt: —Dette er den værste debatten jeg har vært med på. Her driver politikerne med

partipropaganda. Det er jo ikke derfor vi er her!

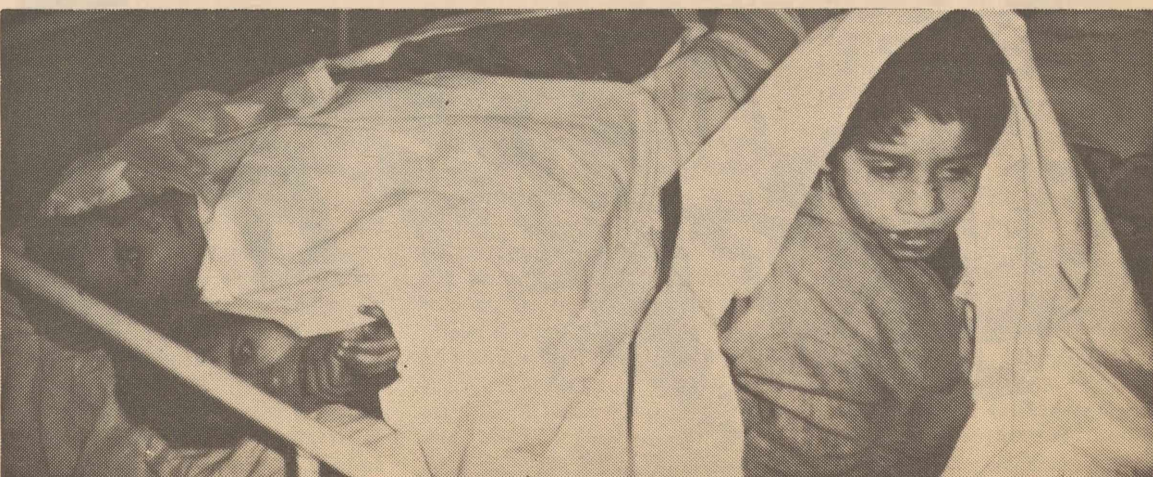
En nødvendig krig

Den unge høyremannen så på krigen som nødvendig, og det nærmeste vi noengang kommer en rettferdig krig.

—Det er banalt å tro at en økonomisk blokkade er effektiv. Saddam er så jævlig at han ville sett sine egne barn sulte. Videre synes jeg det er direkte usolidarisk av Gilbert og Sv å oppfordre folk til å gå mot det

norske feltsykehuset. Jo, fortsatte han, helsepersonale kommer til å bære våpen, fordi det kan være nødvendig. Johansen utdypet det til slutt: —Med den religiøse fanatisme som eksisterer der nede må en være åpen for at det kan bli aktuelt!

Sistemann ut, Arbeiderpartiets Viggo Fjellberg hadde lite 'nytt' å komme med. —Det er galt å snakke om onde og gode i denne krigen. Krig er ondskap uansett! Avsluttet Fjellberg før han lot folk fra salen komme til ordet.

Er krig rettferdig så lenge barna rammes?

Foto: Danielle Cierro

Leger mot atomkrig

Intervju med fredelig kirurg

—Golf-krigen er en forferdelig og uhyggelig. For første gang kan atomvåpen brukes uten fare for gjengjeldelse. Bush har i den anledning uttalt at han ikke bakbinder generalene sine, og vår egen Johan Jørgen Holst protesterer ikke.

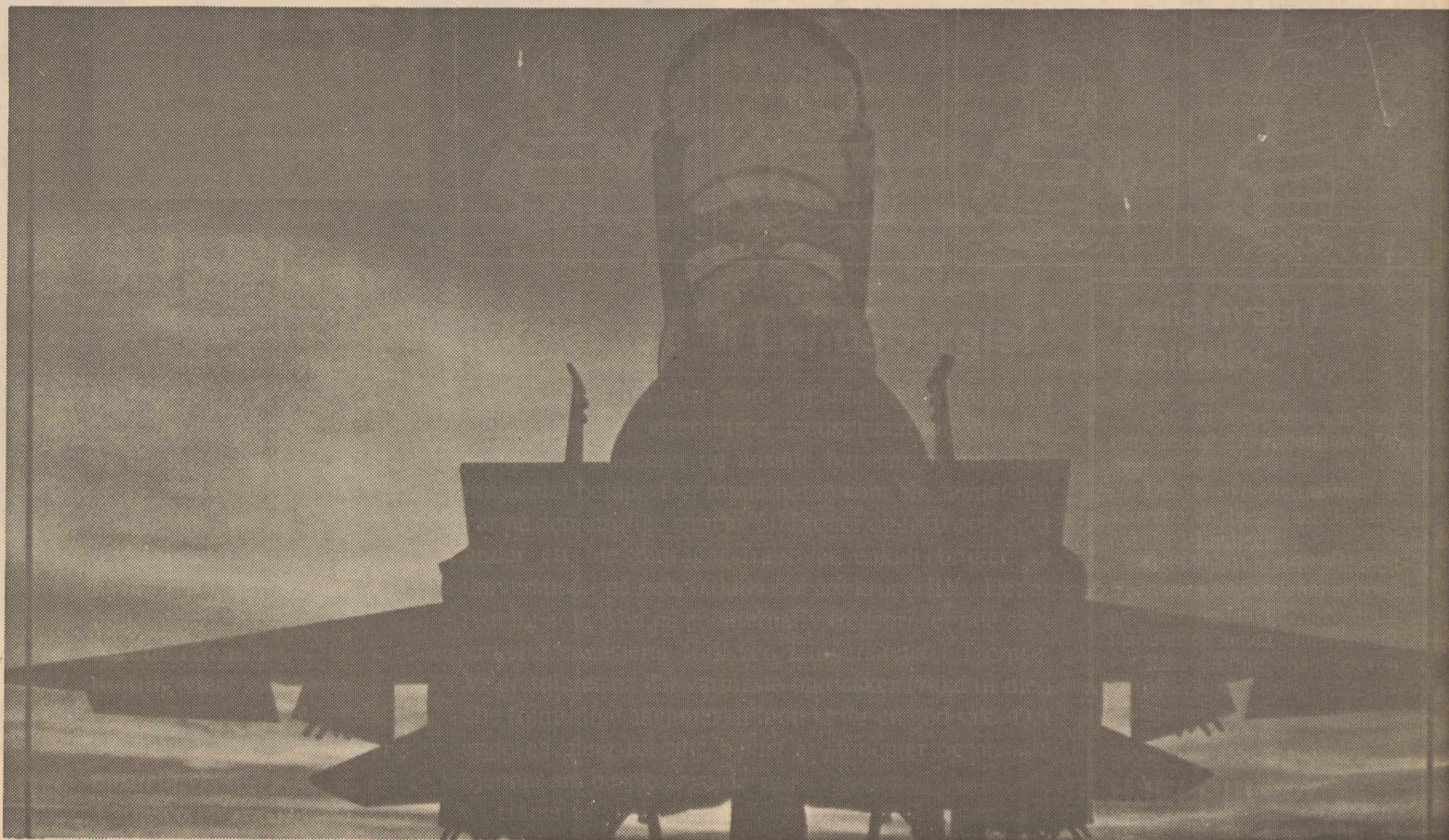
Kristin R. Kjellevold

Uttalelsen kommer fra Mons Lie, kirurg ved RST og leder for organisasjonen "Norske Leger mot Atomkrig (NLA)." Mons Lie bedyrer at bak det latterlig selvsagte navnet (hvem er for en atomkrig?) skjuler det seg kontroversielle holdninger. "International Physicians for the Prevention of Nuclear War" er navnet på moderorganisasjonen, og denne jobber for å forhindre atomkrig. Dermed motsetter organisasjonen seg både prøvesprengninger og lagring av A-våpen, og minner om at veien fra konvensjonelle våpen, til kjemiske, og videre til bruk av kjernefysiske våpen kan være kort.

Atomstridshoder i Gulfen

I den forbindelse bekymrer organisasjonen seg over de 100 atomstridshodene Vestmaktene har tatt med seg til Golf-området. Dette kom frem under et internasjonalt møte i England i september, der organisasjonen påpekte at Gulf-krisen ikke har dukket opp over natten, men har utspring i vestens store og miljødeleggende energiforbruk, og at skylden for konflikten delvis ligger i vestlige lands uansvarlige salg av våpen og teknologi til Irak.

Uttalelsen kom trass i foreningens ikke-pasifistiske og ikke-politiske forsiktighet overfor medlemsmasse og styresmakter. Og Mons Lie tilstår at den vestlige fløy av organisasjonen har blitt mer radikal de siste årene. Det samme gjelder søsterorganisasjonen i Sovjet som tidligere ble beskyldt for å tilhøre "the establishment" (en av innvendingene mot at organisasjonen fikk fredsprisen i 1985), men nå går sterkt ut mot styresmaktene for

F-14, et leketøy som kan drepe.

deres miljødeleggende politikk.

Sykdomsbilde

- Ingen skal etter en eventuell atombombesprengning kunne komme å si at de ikke visste noe om effektene, sier Mons Lie og viser til at NLA's målsetting er å gi nøkterne og etterrettelig fakta om helsemessige og økologiske følger av atombombesprengninger.

- Vi anser atombombetrusselen for å være et sykdomstilfelle og mener at vi som leger har den samme plikt til å informere om kjernevåpens skadevirkninger som vi har til å informere om helsetrusler ved epidemier.

Til tross for disse idealistiske ord nevner ikke organisasjonens prinsippprogram et ord om kjerne-kraftverk - som til nå har betydd en vel så stor helsetrusel som atomvåpen. Kan det ha sammenheng med at hovedtyngden av organisasjonens medlemsmasse kommer fra land som er avhengige av atomkraft som energikilde?

Antageligvis. Men likevel vil ikke Mons Lie være med på at NLA

er en "snill" og proffilløs organisasjon; - Man kan ikke kjøre NLA som AMOK! hevder han.

Protest mot krig har kanaler for alle temperamenter. Kynisk syn på menneskeliv er direkte i strid med det å være lege. NLA representerer legenes nisje blant fredsorganisasjoner og deres rolle som nøkterne og pålitelige informatorer om skadevirkninger.

Gulf-krigen representerer denne kynismen. Derfor mener Mons Lie at det er galt av regjeringen å sende "Andenes" og et feltsykehus til Gulfen. - Norge burde ikke delta i konflikten, men protestere mot krig.

Njunis og Langnes

Lokalt kjemper NLA, med Mons Lie i spissen, mot stadig militarisering av nord-Norge. Mange utbyggingsplaner ble laget før det politiske tøværet blåste inn over oss, og nå gjør hensynet til arbeidsplassene det vanskelig å gi dem opp. Njunis-anlegget er et eksempel på dette.

NLA setter seg spesielt imot utbyggingen av Langnes flyplass til

å romme engelske bombefly som er konstruert for å levere avåpen. I tillegg til faren for å få kjernevåpen på norsk jord, innebærer Langnesutbyggingen at Tromsø blir et ettertraktet bombemål i en krig. Dessuten kjemper organisasjonen mot prøvesprengninger i nord-områdene.

Men organisasjonen trenger nye medlemmer. Studenter, gjerne, som kan delta i studiegrupper om kjernevåpens skadevirkninger for så å bringe sin kunnskap videre til skoleklasser og andre interesserte.

Omtrent slik som prevensjonsveiledningen gikk for seg før i verden...

"Tromsø-initiativet"

Er et initiativ tatt av 8 medisinstudenter ved universitetet om å skrive et åpent brev til regjeringen.

I brevet heter det blant annet at: "Vi helsearbeidere er opprørt og forferdet over at en i vår tid vil løse en konflikt med planlagt krig." Brevet peker videre på konflikten kyniske kalkulasjon med tap av menneskeliv.

I brevet oppfordres regjeringen til å sende helsearbeidere til Gulfen som ledd i en humanitær og ikke militær inn-

sats, slik som er tilfelle med det planlagte feltsykehuset.

I skrivende stund jobber initiativtakerne med å samle inn underskrifter fra landets universiteter og sykehus.

Brevet ender med følgende kloke ord: "Krigen har uoverskuelige konsekvenser for utvikling og miljø, særlig i den 3. verden. Som lege og "internasjonal miljøverminister" må statsministeren straks ta initiativ til en bred internasjonal fredskonferanse om Midtøsten."

Fra krigen mellom Iran og Irak.

Foto. NTB

HUSK!

Søknad på studentbarnehageplasser, frist 1.april 1991.

Søknadsskjema fåes ved henv. bolig- og velferdskontoret, Studentsamskipnaden (tlf.: 75025). Skjema fåes også i studieavdelinga.

Søknad sendes til: Studentsamskipnaden i Tromsø, Breivika Senter, 9000 TROMSØ

NB! Også barn med plass foregående år må søke på nytt for 1991.

USA er ingen reddende engel!

Når vestlig media konsekvent gir George Bush og USA rollen som den reddende engel overfor Kuwait i den pågående Gulf-konflikten, er det en vrangforestilling helt etter læreboka. Journalistene, med CNN i spissen, fører propaganda på høyt nivå, og omtaler konsekvent Saddam Hussein som en tyrann og en Hitler-kopi. Lite er gjort for å gi en dypere forklaring på konflikten. I krigens kjølvann blir en rekke sikkerhetstiltak innført også i Norge. Det innebærer blant annet væpna politi i beste politistat-stil, samt hets mot utlendinger. Nok en gang opplever vi at USA fører an i verdenspolitikken, etter sitt eget mønster. Historien er full av eksempler på hvordan dette har skjedd tidligere, og det er temmelig blåøyd av USA's allierte å gå i denne fella en gang til!

K
O
M
M
E
N
T
A
R

Trine Monge

Helt fra konfliktens første dag, har USA ledet an i kampen mot den "gale hunden" fra Bagdad. Vestlig media har fått det til at Irak ikke har vært interessert i å forhandle om tilbaketrekking. Sannheten er annerledes. Utenriksminister Aziz var imøtekommende angående et forhandlingsforslag, men USA avviste dette blankt. Enten trakk Irak seg ut før 15. januar eller de ville bli kastet ut med militære midler. USA ønsket det sistnevnte.

Trengte krig

Den amerikanske opprustningsindustrien har vært i krise siden den kalde krigen opphørte. De trengte en ny konflikt for å opprettholde inn-tjeningsvevnen, og de "fant" Saddam Hussein. Makt og penger, de mest brukte argumentene for krig, er også årsakene til denne konflikten. Det var ikke av edle hensikter at de allierte styrkene startet krigen. Argumentet om at man ville opprettholde Kuwaits sjølråderett holder ikke. USA styrtet den lovlig valgte venstreorienterte regjeringen på Grenada i 1983, og de finansierte Contras-styrkene i Nicaragua. Hvor var argumentet om sjølråderett da? Heller ikke Israels okkupasjon av Gaza og Vestbredden, som en rekke ganger er fordømt av FN, har lokket frem sjølråderettspoenget blant amerikanske politikere.

Det er i hovedsak oljen det er snakk om. USA fryktet at de ikke lenger hadde styringen over oljemarkedet. De ønsket tilgang til de rike oljeforekomstene i midt-østen, og Iraks invasjon av Kuwait var det påskuddet de trengte. Om ødeleggelsene blir store nok, og den po-

litiske situasjonen blant de arabiske landene stor nok, er det lite trolig at de arabiske regjeringer som har støttet George Bush kan klare seg uten amerikansk militær støtte. Det gir USA den ønskede tilgang til og kontroll over oljen.

Diskriminering og rasisme

Krigen i Gulfen spiller på rasisme og de fordømmer folk har mot arabere og muslimer. Mediene har i en årrekke underbygget disse følelsene hos folk, ved å oversende bilder av fanatiske muslimer i anti-amerikanske demonstrasjoner og som tilba sin religiøse og politiske leder Ayatollah Komeini. Folk flest vil sitte igjen med en stereotyp forestilling om arabere, noe som kan skape ennå større problemer for Palestinerne i de okkuperte områdene. De har opp gjennom en årrekke vunnet folks støtte i kampen mot Israels terror, men Israels rolle som martyren i denne krigen vil trolig ødelegge det meste av sympatien for palestineres Intifada. (opprøret mot okkupasjonen) PLO vil også stå i en vanskelig situasjon når krigen er over, fordi ytterliggående Palestiner kan utføre terroraksjoner i PLO's navn uten dens tillatelse. Dette vil bekrefte folks inntrykk av organisasjonen som en terrorist-organisasjon.

Terrorfrykt som skjul

Også arabere og muslimer i Norge vil bli rammet av mer rasisme og fordømmer. De vil merke at tøylenes strammes og toleransengrensene senkes. De rasistiske holdningene fra folk flest er så sin sak. verre er det at det offentlige benytter

Palestinsk ungdom gjør seiers tegn og vifter med det forbudte palestinske flagget.

Foto: NTB

seg av situasjonen og gjør situasjonen ennå vanskeligere for de som har valgt å starte et nytt liv her i Norge. Politiet gjennomfører de reneste rassiaer i "mistenkkelige" innvandremiljø, arresterer vilkårlig og fotfølger politisk aktive innvandrere. Bevæpna politi har om-

gjort Norge til den reneste politistat. De smir mens jernet er varmt og kaster ut utlendinger de ikke ønsker å ha her i landet, og skjuler seg bak terrorfrykten. De fra før lukkede grensene har blitt så godt som hermetiske i forbindelse med denne krigen. Den tapende part i denne

krigen er ikke bare Irak og dens sivile befolkning. Svake grupper opplever igjen å bli hogd hendene av. Skinnendemokratiet i Norge viser sitt sanne ansikt i forbindelse med krigen og det som følger i dens kjølvann.

Den uendelige historien

Den følgende historien sto på trykk i Klassekampen 28.01.91, og etter tillatelse fra nevnte avis bringer vi den med glede videre til Utopias lesere. Det er historien om dragen, ridderen og den skjønne jomfru. Kort sagt; Den uendelige historien...

ikke nevnt hvilken eiendomsrett ridderne benytter seg av. Det er igjen ridderversjonen vi får.

Jomfruer er også mytologiske figurer, og det kan være verd å tenke på at de fremdeles er jomfruer når de reddes fra dragenes grusomme favntak. Om jomfruenes skjebne etter at ridderne har fått tak i dem, sier historien *overhodet ingenting*.

Altså:

Det var en gang St. Georg kom løpende inn til de andre ridderne og ropte og skrek at nå hadde en svart og grusom drage røvet en skjønn jomfru.

Ånei, sa de andre, dette var jo forferdelig, hva kan vi gjøre?

Og St. Georg tenkte. Han hadde ikke sloss med en ordentlig drage på 20 år, og da hadde han til og med tapt, og måtte reise hjem til landet sitt hvor ingen hyllet ham og kalte

ham helt og befrier.

Jo, han hadde da skranglet med sverdet sitt og skremt opp noen småøglere rundt landet sitt, men det var liksom ikke blitt noe ordentlig ut av det. Og nå hadde han våpen nok til å hugge hodet av en hvilken som helst drage, og konen og barna og vennene dens attpå.

Imens satt dragen og var fornøyd både med fangsten og med reaksjonene. Noen venner av St. Georg hadde nemlig vært slemme med noen venner av dragen like i nærheten, og nå ville dragen ta hevnen. Våpen hadde han fått fra nesten alle medlemmene i ridderforeningen, i bytte mot deler av skatten som han voldt.

St. Georg bestemte seg straks for å reise ned til dragen og skramle med rustningen og file en ny spiss på spydet i full offentlighet. Da ville

nok dragen skjelve i frykt for denne rene ridder, denne menneskehetens forsvarer og alle jomfruers venn.

Og ridderforeningen sa at hvis ikke dragen leverte byttet sitt tilbake, ville de komme og ta det med makt.

Ja, sa folket, som sto rundt og så på. Heia St. Georg.

Og St. Georg sløp sverdet sitt og smilte til folket og gledet seg til å sloss igjen. Folket ropte: Ta ham, Georg. -Og selv de minste blant folket ropte med. Espen Askeladd, som hadde sloss mot et troll sammen med St. Georg for mange år siden, sendte et skip som i alle fall kunne gå til vanns, ned til St. Georg og sa: Jeg synes at det er galt å sloss. Men jeg synes at det er helt riktig å sloss mot denne dragen. Derfor får du dette skipet, men du må love at du bare bruker det hvis du ikke skal

sloss. Hvis du skal sloss mot dragen, kan det jo hende at noen blir skadet, det vil jeg ikke at de skal bli. Derfor skal du sloss mot dragen, og hvis du skal sloss, må du gi meg skipet mitt tilbake før det blir ødelagt. For det er galt å sloss, men riktig å sloss.

Dette syntes St. Georg var fornuftig sagn, og han takket de gode hjelperne sine.

Men blant folket til St. Georg var det en liten gutt som synes at han så noe annet enn det St. Georg ville at de skulle se. Han hadde vært med på noe lignende før, da en monark hadde løpt naken rundt og trodd at han var påkledd. Den lille gutten ropte ut:

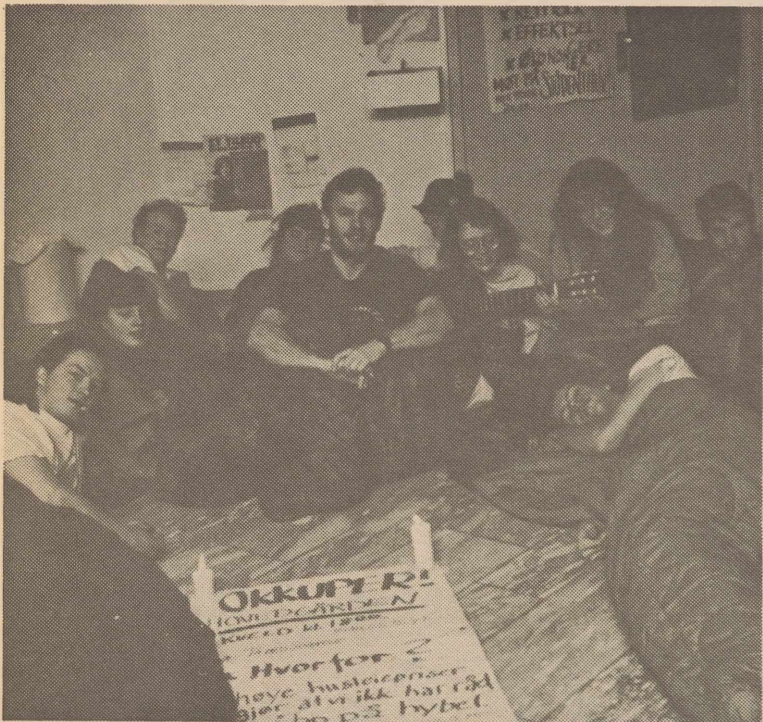
-Men det er jo ikke en jomfru, det er bare en pengesekk!

Men denne gangen var det ingen som hørte på ham.

Først et par ordforklaringer: Om drager vet man bare hva ridderne har fortalt, nemlig at de vokter over store skatter, og at de derfor bør drepes. Det er ikke sagt hvorfor dragene må fratas disse skattene, og

AKSJONSUKA

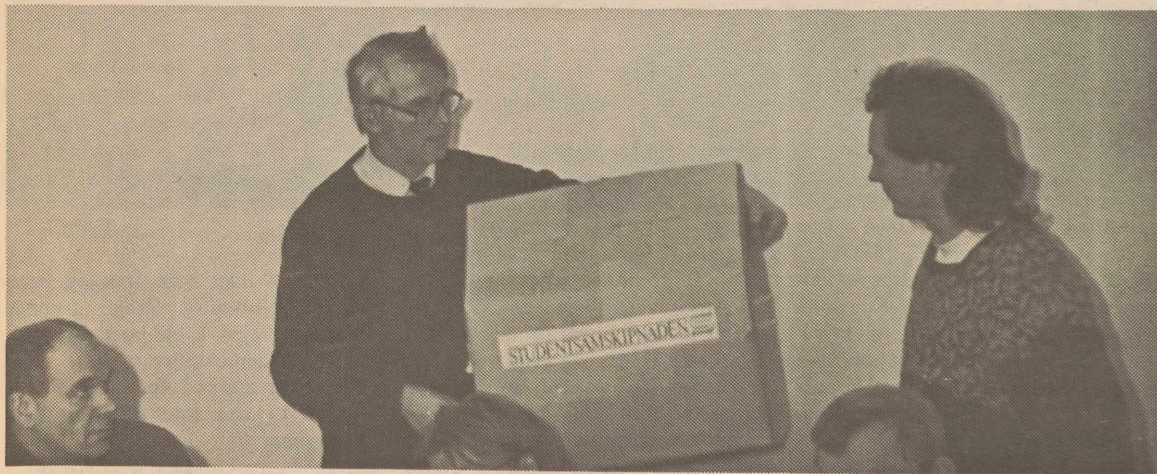
Mandag 4. februar: Okkupasjon av Hovedgården

Et tjuetalls studenter inntar hovedgården som en symbolsk protest mot at studielånet ikke strekker til for å betale husleia. Okkupasjonen er vellykket, og foregår uten dramatikk av noe slag. Mange lurte nok på hvorfor det lå soveposer m.m. i innkommshallen til Universitetets gjeveste bygg, og de fikk svar gjennom plakater og samtaler. Aksjonistene klarte på denne måten å skape god bles omkring den elendige studiefinansieringa. Okkupasjonen varer hele uka.

Tirsdag 5 februar: Studentene frasier seg ansvaret for samskipnaden

Studentutvalgets leder Arnt sommerlund overleverte en modell av Studentsamskipnaden samskipnaden til rektor Ole D. Mjøs på Universitetets styremøte mandag. Overrekkelseren var et tegn på at studentene frasier seg ansvaret for Samskipnaden, slik studentvelferden fungerer nå.

Mjøs sa at universitetet støttet studentenes krav om bedre velferd og husleieaksjonen, og han ville gi uttrykk

for dette overfor statsråd i kirke, utdannings og forskningsdepartementet Gudmund Hernes. Han ville også sørge for at studentene får møte Hernes når han kommer på besøk til Tromsø 23 april.

På spørsmål fra utopia svarte Ole D. Mjøs at Universitetet ikke ville overta ansvaret for studentsamskipnaden, men spørsmålet om en videre fusjon kommer til sin tid.

Onsdag 6 februar: Bokbål

SU-leder Arnt Sommerlund brenner her stortingsmeldinger om utdanning, utdanningsfinansiering og studentvelferd. De aktuelle meldingene er; NOU nr. 19/78, 124/80, 12/83 og 28/88. Disse går opp i røyk utenfor UB Onsdag, og i følge Sommerlund er dette den eneste varmen disse utredningene har gitt.

Sommerlund svidde bare ræva på den siste utredningen, nemlig Hernes-rapporten. Han gir dermed myndighetene

en siste sjanse om å følge de uttalte intensjonene om satsing på utdanning.

Visse hyerintellektuelle bemerket følgende under seansen, sitat;

—Sommerlund begår her et brudd på den akademiske friheten. Trass i gode intensjoner har studentvelferden heller blitt forverret enn forbedret i kjølvannet av disse stortingsmeldingene.

Heller enn politiske retningslinjer er disse å regne som rene tankekonstruksjoner.

De burde derfor regnes som åndsverk. De vitner om den ypperste abstraksjonsevne hos forfatterne, og burde beskyttes på lik linje med regionsfriheten, sitat slutt.

Men studentutvalget gikk til denne litt drastiske aksjonsformen etter uttallige forsøk gjennom de demokratiske kanalene, og langt de fleste var da også enige i at dette var en fin måte å vise sin frustrasjon over stadig verre kår for studentene.

DAG FOR DAG

Torsdag 7 februar: Skarpe reaksjoner!

Denne overskrifta prydet avisa Tromsø's forside torsdag 4.2. Det er universitetets studiesjef Paul Strays uttalelser som er sitert av "Tromsø".

Stray har overfor avisa formidlet sine assosiasjoner mellom studentenes protest-brenning av stortingsmeldinger under velferdsaksjonen onsdag, og nazistenes bokbål.

"Tromsø"-sitatet av studieleder Stray som vakte så sterke reaksjoner lød: "De som står bak dette, må mangle historisk bakgrunn. Dette er noe man assosierer med totalitære regimer. Nazistenes bokbrenning er et eksempel."

Utopia: Paul Stray, ser du på SUs bokbrenning som et utslag av fascistiske tendenser?

—Overhodet ikke, det slår jeg kategorisk fast. Det er symbolbruken jeg reagerer på.

Du var jo med på å utarbeide Hernes-innstillinga, som ble svidd på bålet. Du føler deg ikke inhabil til å uttale deg på vegne av universitetsledelsen?

—Jeg føler meg ikke inhabil. Jeg var sekretær i Hernes-utvalget som avsluttet sitt arbeid for over to år siden. Jeg ville at avisene skulle kontakte rektor i denne forbindelsen, men rektor og direktør var opptatt.

Paul Stray sier til Utopia at de uttalelsene han har kommet med ikke er misbrukt eller feilsitert. Det er studentene som er ansvarlig for den symbolbruken som har kommet fram i Tromsø, hevder Stray. Vi vet at streiken ikke er rettet mot Universitetet, uttaler han, men

mange vil fortolke dette symbolet slik. Paul Stray støtter forøvrig studentenes krav.

Rektor Ole D. Mjøs sier i en kommentar at han tar avstand til bokbrenning, fordi det strir mot den akademiske tradisjon. Mjøs støtter fortsatt studentenes krav, men mener at de må kjøle seg litt ned.

Han anbefaler at de bruker Universitetets nye utendørsbad, slik de har sagt i programmet for velferdsaksjonen.

Hovedallmøtet vedtok torsdag en resolusjon der det står at universitetsledelsen har profilert studentene på en svært uheldig måte gjennom studisjefens uttalelser.

"Hovedallmøtet mener universitetsledelsen ved å offentlig sidestille studentenes aksjonsform med Nazistenes bokbål under jødeforfølgelsene har opptrådt dypt illojalt overfor studentene. Hovedallmøtet ber om at universitetsledelsen offentlig beklager uttalelsen", heter det i resolusjonen, som ble vedtatt mot tre stemmer.

Støtter du husleiestreiken?

Astri Cornelis:

Jeg har skrevet under på streikelistene. Jeg betaler over halvparten av studielånet til husleie.

Nina Øsendal:

Det studentene ikke har tenkt på, er at det er en generell økning i samfunnet, og hvor skal pengene hentes fra? Men jeg er for bokotting av husleieøkninga i Ørmdalen.

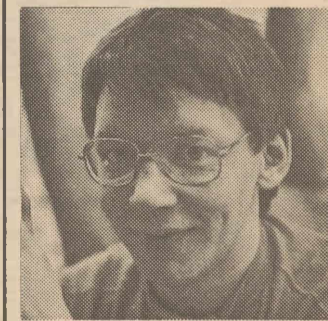
Roy Staurvik

Jeg bor ikke i studentbolig, og engasjerer meg ikke. Jeg har ingen synspunkter på dette.

Hilde Roland

Jeg bor på Storskogåsen, og synes at det er dyrt. Jeg støtter kampanjen. Jeg synes at husleia burde ligge på det nivået som har vært hele tiden.

Tore Johansen

Ja, jeg støtter den. Jeg var på møtet når dette ble debattert. Slagkraftige våpen mot økning burde forbedre studentøkonomien, for med lånet blir dette en dyr husleie.

Fredag 8 februar: Ring rundt Universitetet

Omlag 150 studenter dannet en levende kjede rundt labyrinten på universitetsområdet. Studentene kjedet dermed sammen hele aksjonsuken under flere paroler; Vern om studentene! Vern om Universitetet! Vern om labyrinten!(?)

Akademisk Kvarter liv laga?

Om Akademisk Kvarter går konkurs kan Samskipnaden tape fire millioner kroner. Foto: Oddgeir Sagerup

Okkuperte imperialistreir

Demonstranter mot krig aksjonerte mot FN-kontoret

15 demonstranter okkuperte fredag FNs Nord-Norgekontor i Tromsø. Okkupasjonen ble utført i protest mot FNs rolle i Gulf-krigen. Demonstrantene mener at

FN-resolusjonen om å gå aktivt inn i Gulf-krigen er juridisk ulovlig. Okkupantene trakk seg frivillig ut etter en time etter pålegg fra politiet.

Tore vik

I løpet av denne timen hadde de sendt ut telefaks til et tyvetalls radiostasjoner og aviser over hele verden. Samtidig okkuperte man FN-kontorer i Oslo og København.

Fredsbevarende ?

—FN ble stiftet etter andre verdenskrig som en fredsbevarende organisasjon. Stikk i strid med disse intensjonene fungerer FN nå som redskap for de imperialismaktene som hele tida har hissa til krig etter beste evne, heter det i en kort pressemelding fra demonstrantene

Okkupantene oppfordret alle FN-ansatte til å legge ned arbeidet umiddelbart, og stille sine ressurser til rådighet for det internasjonale antikrigsarbeidet.

—Vi mener at FN-resolusjonen som godkjente militær intervensjon i Golfen er ulovlig etter FNs egne vedtekter. Der står det at alle de fem faste medlemslandene i sikkerhetsrådet skal stemme for en militær aksjon. Kina stemte ikke for en militær aksjon, sier en av okkupantene.

Militæraksjon

Demonstrantene mente at det var galt å si at dette var en militæraksjon i FN's regi. FN stilte seg i spissen for amerikansk aggresjon,

mente okkupantene.

De ansatte ved FN-kontoret var fortvilt over aksjonen. Eva Gran fra FN-kontoret sa at de jobbet for det norske utenriksdepartementet, som ikke mulighet til å virke inn på FN-resolusjonen. —Det var sikkerhetsrådet som hadde godkjent FN-resolusjonen, og ikke hovedforsamlingen i FN, sa Eva Gran

De ansatte ringte til FN-ledelsen i Oslo. Der fikk de beskjed om ikke å gå inn i dialog med demonstrantene.

Etter at de tre politimennene ankom FN-kontoret, avbrøt demonstrantene okkupasjonen.

—I motsetning til FN er vi ikkevoldelige, sa de da de trakk seg vekk.

Mens studentene var på påskeferie i fjor bevilget direktøren og styrelederen i SiTø (Studentsamskipnaden i Tromsø) 100.000 i økt egenkapital til Akademisk Kvarter. HAM beklaget dette på den sterkeste fordi det skjedde uten at studentene i ble rådspurt. SiTøs maksimale tap kan bli så mye som over fire millioner kroner dersom AK igjen går konkurs!

Jan Hårvik

“Studentsamskipnaden må ikke under noen omstendighet senere gå inn med midler i AK,” het det i et Hovedallmøte-vedtak like etterpå. Likevel bevilget styret i SiTø den 11. desember 100.000 ekstra for å bedre egenkapitalen. I tillegg ble det bevilget ett kortsiktig lån på 200.000 og garantien overfor Akademisk Kvarter leverandører ble utvidet med 500.000. Dette gjør at det maksimale tapet SiTø kan risikere på sitt engasjement i Akademisk Kvarter nå beløper seg til over 4 millioner dersom bokhandelen igjen skulle gå konkurs.

Gamle Unibok

I 1988 gikk gamle Unibok konkurs og SiTø tapte 2,5 millioner. Klok av skade ønsket Hovedallmøtet at andre aksjonærer skulle gå inn og overta driften. Dessverre var det ingen andre som ønsket å overta, og SiTø så seg derfor forpliktet til å starte opp igjen på egen hånd.

SiTø gikk inn med 500.000 i egenkapital, samt 2 millioner som et langsiktig lån. Lånet ble brukt til å kjøpe varelageret til den gamle bokhandelen. Dette varelageret viste seg senere å være verdt kun 800.000, og allerede her var derfor egenkapitalen oppspist.

Per i dag utgjør SiTø sitt engasjement i Akademisk Kvarter 700.000 i egenkapital, 2.000.000 i et langsiktig lån, samt at de også har gitt en garanti på 1.200.000 overfor Akademisk Kvarter leverandører.

Universitetet bør overta

Fremdeles har man økonomiske problemer, og studenter og forelesere har opplevd mang en gang at de bøkene de skulle ha ikke har

kommet eller at de har vært utsolgt. Studentutvalget har i innkallingen til HAM den 7. februar 1991 gått ut med en sterk kritikk av styret i SiTø for denne siste økonomiske disponeringen. Styret blir også kritisert for å ha gått inn med 300.000 fra sluttoppgjøret etter Unibok, også dette uten at studentene ble rådspurt.

—Det er ikke studentene sitt ansvar å subsidiere en universitets bokhandel, sier Ingrid P. Olsen nestleder i SU, til Utopia. Det er Universitetet som har ansvaret for tilrettelegge forholdene for ei undervisning av høy kvalitet gjennom for eksempel å skaffe gode forelesere tilby undervisning i små grupper evaluering, osv.

Herunder mener hun at det burde være universitetet sin oppgave å sørge for at studentene også har god tilgang på fagbøker. Universitetet burde derfor, når Akademisk Kvarter har slike problemer som de har hatt siden starten i 1988, gått inn og støttet bokhandelen økonomisk slik at de kunne bli i stand til å sikre at de bøkene studentene trenger er tilgjengelige.

Alt vel på AK?

For tiden drives Akademisk Kvarter med et overskudd som man i 1990 regner med vil være på om kring 300.000. Vi spurte direktør Vidar Bakken i SiTø om dette kunne sies å være bra sett i lys av at Akademisk Kvarter ikke betaler husleie siden de har såkalt fristasjon på Universitetet. Bakken påpekte at dette i første rekke skyldes at bedriften har en for dårlig kapitalbase i forhold til de store finanskostnadene de har. Noe av problemet ligger også i at 1990 var det første ordinære regnskapsåret. Han tror derfor at resultatet vil bedre seg utover.

Sterk kritikk mot SiTø

Hovedallmøtet vedtok den 7. februar en sterk kritikk av bevilgningen som Samskipnaden i Tromsø ga til Akademisk Kvarter. Bevilgningen ble vedtatt på et styremøte 11. desember i fjor. Kritikken fra HAM gikk først og fremst på at Styret gjennom sin bevilgning setter til side vedtak som tidligere har blitt tatt i forskjellige studentfora.

Studentutvalget som fremmet saken, oppnådde i debatten brei støtte for sitt forslag til vedtak. SiTø blir kritisert for at de overså tidligere vedtak tatt i både Studentrådet og på Hovedallmøtet, og at de, gjennom å gjøre dette, gikk på tvers av det studentene mener det er viktigere å bruke penger på.

SiTø ble spesielt kritisert for å ikke hadde tatt til etterretning et

Hovedallmøtevedtak fra mai i fjor. I dette vedtaket heter det blant annet at “HAM vil sterkt beklage at bevilgningene ble gitt uten at Studentutvalget eller Studentrådet fikk muligheten til å uttale seg. ...Studentsamskipnaden må ikke under noen omstendigheter senere gå inn med midler i AK.”

-Universitetet bør hjelpe.

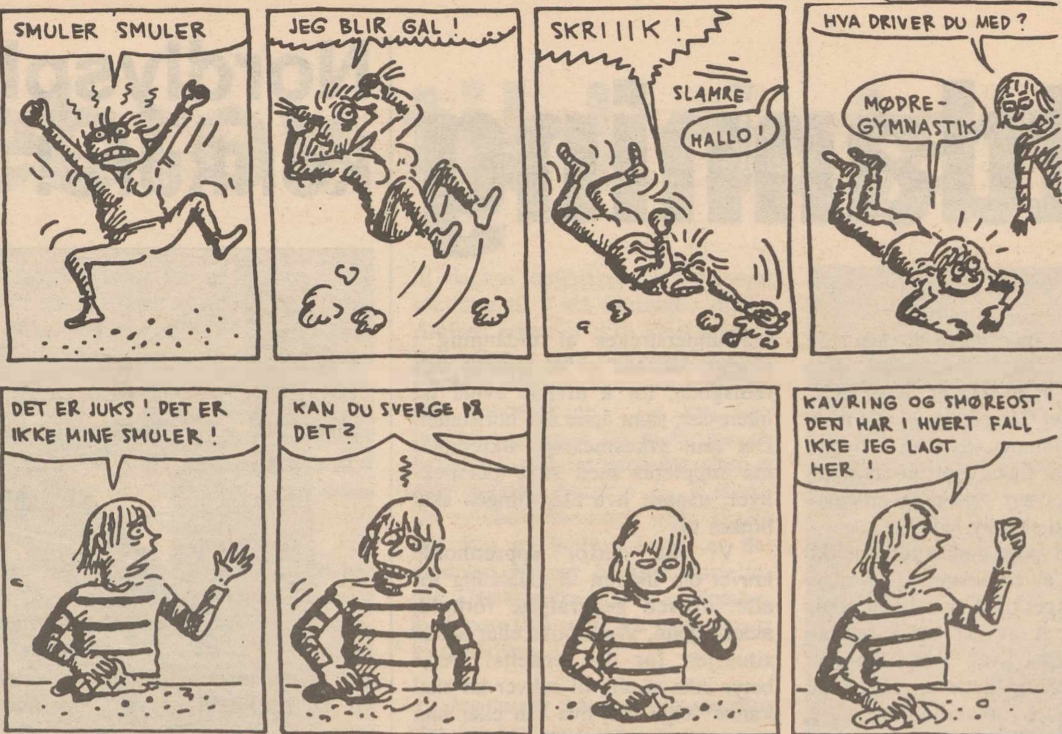
Dersom det ikke er mulig å drive bokhandelen uten tilskudd fra SiTø, ønsker HAM at Universitetet eller eventuelle andre bør ta på seg ansvaret for å sikre fortsatt drift av Akademisk Kvarter. Dersom dette ikke er mulig og bokhandelen i fremtiden ikke skulle være i stand til å stå på egne bein, ber HAM om at man går inn for ei styrt avvikling av selskapet.

Vedtaket oppfordrer dessuten Universitetet til å foreta sine innkjøp av materiell og bøker på Akademisk Kvarter. Det eksisterer nemlig i dag ikke noe formelt samarbeid mellom bokhandelen og Universitetet, og et slikt samarbeid vil i fremtiden kunne være med på å sikre en god og stabil drift.

Aksjon Stopp Krigen demonstrerer mot Golfkrigen ved å okkupere FN-Sambandets kontor. Foto Arve Bartnes

Side 15

Prelatens hjørne

Kjære student, velkommen tilbake til et nytt arbeidshalvår. Jeg hadde håpet å kunne si godt nyttår, men etter de siste ukers hendelser har håpet om det nye årets godhet og fred liksom fordampet i krigshysteri og usikkerhet. Det skal vanskelig gjøres å holde humøret oppe i en tid med slikt mediapress og krigsfrykt. Det vi nå opplever syr oss inn i en tilstand av uvirkelighet og apati. Det siste kjenner jeg selv ofte når jeg leser eller hører nyheter om dagen. Konsekvensene i de nyhetene som blir presentert for oss er så uoversiktelige og skremmende at følelsen av uvirkelighet er god å gjemme seg bak.

Selv kong Olavs død blir som et lite sorgens pusterom midt i dommedagsryktene. Han var, pussig nok i vårt materialistiske samfunn, et nært menneske som mange av oss hadde et forhold til. Som en del av vår hverdagshistorie ble han et symbol for oss få her på berget, en ekte nordmann, selv om han var innvandrer, som vi kunne se opp til og elske med barnlig glød. Ja, min venn, hvordan skal vi nå finne et utgangspunkt for vår lengsel etter mening og historisk trygghet når også "Kongen vår" har forlatt oss.

Det er jo så tragisk med venner også for tiden. De må jo hele tiden komme med sin mening om krig og elendighet. For det er jo selvsagt at alle vet noe eller har hørt noe som har betydning for forståelsen av krigens gang eller formål. På militær-språket er det noe som heter "war fatigue", krigstrøtthet på norsk. Det vil si når soldater i kamp mister kampevne og lyst etter lang tids strid. de føler seg fysisk og mentalt utslitt. Depresjoner og angst følger så fort-løpende. Ikke fordi krigen har stått på så lenge, men fordi intensiteten og meningsløsheten i nyhetskrigen overgår alle tidligere erfaringer. Eneste måten å beskytte seg på er å slå av TV-apparatet og la være å lese avisene. Videoforhandlere koser seg, for det er lenge siden utleiebehovet har vært så stort for gode underholdningsfilmer. "Vi ville melde oss ut av verden, men kunne ikke finne noe skjema", skrev en dikter en gang.

Vi må leve og arbeide uansett hvor tungt det kan kjennes. Vår virkelighet skapes ikke av CNN eller Sky, men av det vi gjør og vil med våre liv. Hold fast på det, min venn. Tro at enkeltmenneskenes omsorg og barmhjertighet kan knuse en hvilken som helst krigsmaskin. For der hvor et menneske bøyer seg ned og lindrer smerte og nød om det så er på slagmarken eller i rennesteinen, har livet og meningen seiret over hat og likegyldighet. Vi må ikke la de store og skremmende nyhetene ta perspektivet fra oss. Vi har all makt i oss til å gjøre det som er rett og godt. Vi er de menneskene som skaper vår egen historie, med eller uten konge, med eller uten krig. Men aldri uten smerte og kamp for å finne håp og mening med vårt liv.

Med håpefull hilsen din venn,
Dagfinn - pastor loci

Om Paella'en

Det er ikke morsomt å kjøpe seg mat Når det smaker for jævlig og lukter så rart.

Risen var pyton og klabbet i munn kyllingen gammel, seig og helt bunn Kunne i grunn umulig vært sunn

Men det kunne vært værre naturligvis Tabasco er gratis og Soyasaus smaker Pepper er fint selv om alt har sin pris

Munnen ble nummen vi trengte en is Vi ville ha Henning men den lå på is

I stedet kom Joker susende hit Vi sier Nei! la oss få IS.

-Br. Brothers

Inspirert av Knutsen & Ludviksen

Ikke et øre til Landsbergis!

Resultatet fra den store innsamlingsaksjonen til støtte for den alternative fredsprisen er endelig kommet. Studenter og ansatte har satt ny rekord i innsamlet beløp. Det totale beløp som ble samlet inn var på den utrolige sum av 50 kroner og førti øre. Sett under ett ble bidraget fra hver enkelt bruker av universitetet på hele 0,0084 norske kroner!!!! Det er tydelig at tanken på en alternativ fredspris er noe som virkelig engasjerer folk ved Universitetet i Tromsø. Vi gratulerer på det varmeste og ønsker lykke til med alle fremtidige aksjoner til inntekt for en god sak. Det er jo en gang for alle bevist at studenter og ansatte kjenner sin besøkestid.

Håper vi...!

Won't give peace a chance!

I forbindelse med Gulf-krigen har den engelske regjeringen sendt ut et brev til de forskjellige radiostasjonene med en liste over sanger de ikke bør spille. Dette gjelder for eksempel John Lennons berømte "Give peace a chance," "Imagine," samt sanger av Elton John og andre. Disse sangene skal nå være forbudt på BBC. BBC nekter også å vise en Røde-Kors video om krigens virkelige og grusomme ansikt.

Demokrati!?

Ledig hybel i "kollektiv."

Lyst til å bo sammen med flere andre? Da er dette noe for deg!

Den 4. studenten ønskes til å overta en liten, men koselig hybel på Lunheim.

Eget kjøkken, dele bad med en annen + egen telefon er noen av severdighetene. Nydelig utsikt er en annen. Interessert?

Ring Trine på telefon 30107.

HJELP!!!

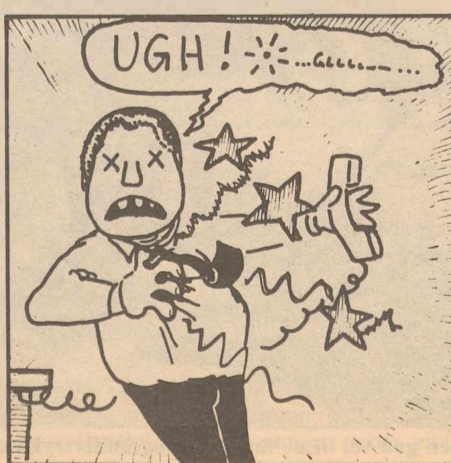
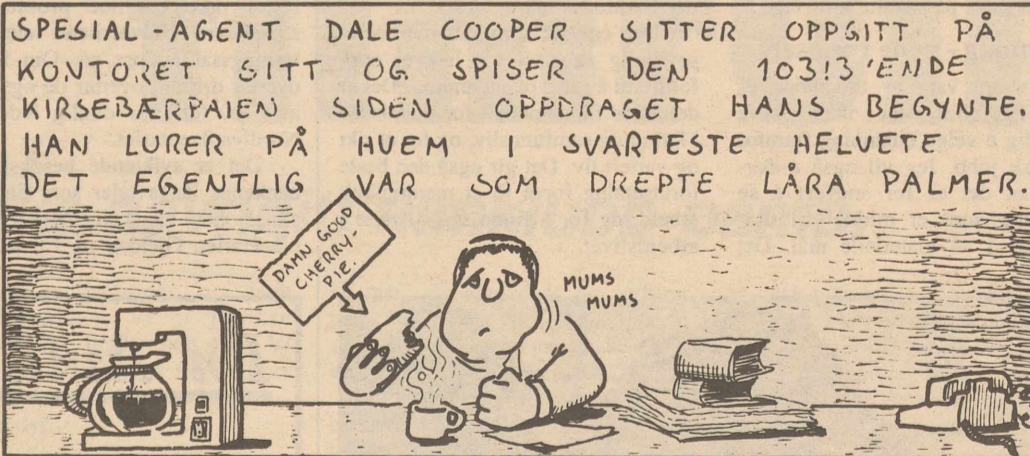
Er det noen som har et brukt TV til salgs? Da må du ta kontakt med meg snarest, så jeg ikke går glipp av neste Twin Peaks!

Henvendelse til Utopias kontor, ISV.

Doktorgrad :

Tom Johansen, som er ansatt som amanuensis på institutt for samfunnsvitenskap ved Universitetet i Tromsø, disputerte til dr Philos i sosiologi i Tromsø fredag.

Avhandlingens tittel er "Kulissenes regi", og handler om makt og sosial kontroll i enkle og moderne samfunn. Tesen er at enkle samfunn har direkte maktutøvelse, mens maktutøvelsen i moderne samfunn er indirekte og upersonlig, sier Tom Johansen til Utopia..

Tomas Sæbe '91

Velg utdanning

Gode råd kan bli dårlige dersom mange følger dem. Når det sies å være et stort behov for en bestemt type kompetanse, og særlig hvis dette dreier seg om et bestemt fag eller fagområde som er i pakt med "tidsånden", kan det ofte føre til at alt for mange satser på denne typen utdanning. Det kan derfor være risikabelt å satse på såkalte motefag.

Harry Martin Svabø, leder i Akademikernes Fellesorganisasjon - AF

Kjøene ved våre videregående skoler, universiteter og høyskoler overgår snart bare av kjøene på arbeidskontorene. Uansett hvor unge mennesker i dag vender seg er det lange køer foran trange porter: Til utdanning, til yrkeslivet og til boligmarkedet. På boligmarkedet er forresten køen blitt mindre, men det skyldes at terskelen for å slippe inn er blitt så høy at mange ikke tar bryderiet med å stille seg opp. De må oppholde seg på bameværelset ennå noen år.

Problemen samfunnet har stelt i stand for de unge må likevel ikke få overskygge det vesentlige. Det er gjennom valg av utdanning at veien går til å kvalifisere seg for yrkeslivet, ikke ved å ta snarveien rett fra skolebenken til en fristende lønn, om en skulle være så heldig å få noe å gjøre.

Uten utdanning - ledighet

Erfaringene er entydige når det gjelder hva arbeidslivet etterspør. Det er de med utdanning som vinner. Særlig er det unge uten utdanning eller praksis som er de største tapere på arbeidsmarkedet, foruten de med lav utdanning generelt.

Tall fra arbeidskraftmyndighetene viser at hver tredje av de registrerte ledige bare har grunnskolen, mens bare nær 1 av 5 har så lav utdanning blant de som er i jobb. Noe av bakgrunnen for at ledigheten blant de uten utdanning er så stor er de kvalifikasjoner som kreves i de ledige jobbene; Bare i hver fjerde jobb krevdes det grunnskole/folkeskole, mens hele 40% av stillingene krevde utdanning på universitets- eller høyskolenivå. Til sammenligning hadde bare hver tiende arbeidsledige utdanning fra høyskole eller universitet.

Det siste - "mismatch" mellom de arbeidslediges kvalifikasjoner og arbeidsmarkedets krav - illustrerer at utdanning ikke bare er til fordel for den enkelte unge, men at samfunnet også trenger utdannet arbeidskraft. De krav det moderne samfunn stiller og de kvalifikasjoner vi har behov for når det gjelder omstilling, utvikling og ny vekstkraft i samfunnet når oljealderen er på hell, vil bare forsterke kravene til utdanning for de som skal inn på framtidens arbeidsmarked.

Utdanning ingen garanti

Etter at snart hele årskullene går over i videregående skole har ungdommen et utdanningsnivå som går langt utover det vi hadde for bare et par tiår siden. En virkning av utdanningseksplorasjonen er at utdanning ikke er noen garanti for å få jobb lenger. Det er snarere blitt en

forutsetning, men ingen direkte inngangsbillett til arbeidsmarkedet. Dette betyr at en ikke er sikret jobb, selv med et langvarig akademisk studium i lomma. Svikten i byggnæringen har f.eks. gjort at arkitektene har et svært vanskelig arbeidsmarked med skyhøy ledighet.

Jeg kan ikke understreke sterkt nok at valg av en utdanning i mange sammenhenger også er valg av yrke, og derfor et av de mest fundamentale valg i livet. Tatt i betraktning hvor viktig dette er, så er det naturlig å tro at skolen og våre myndigheter ellers satser sterkt på veiledning og rådgivning om utdannings- og yrkesvalg. Slik er det ikke. Studie- og yrkesorientering er forstemmende lavt prioritert. Rådgiverne i skolen har ofte hendene fulle med sosiale problemer. Arbeidsformidlingen mangler kapasitet til dette.

Hva slags utdanning?

Hvilken utdanning bør så ungdom i dag velge? Det finnes ikke noe enkelt svar på dette spørsmålet, dessverre. Det samfunnet etterspør i dag behøver ikke være det samme om 3-7 år, når de som i dag skal begynne en høyere utdanning fullfører. Utviklingen de siste årene illustrerer at arbeidsmarkedet kan endre seg ganske radikalt mens en studerer. Det er derfor farlig å legge alt for stor vekt på etterspørselen i øyeblikket.

Mange mener den enkelte bør legge avgjørende vekt på egne forutsetninger og interesser i valg av utdanning. Det vil være store muligheter for at en får anledning til å utnytte i alle fall deler av utdanningen i løpet av sitt yrkesaktive liv. Det vil alltid være relevante jobber til de som utdannes også innen fag der arbeidsmulighetene er begrenset. En låser heller ikke alle andre muligheter når en har valgt utdanning. Med spesielle interesser og erfaring kan en ofte få jobber som ikke er vanlige for de fleste som har samme utdanning.

Gode råd kan bli dårlige dersom mange følger dem. Når det sies å være et stort behov for en bestemt type kompetanse, og særlig hvis dette dreier seg om et bestemt fag eller fagområde som er i pakt med "tidsånden", kan det ofte føre til at alt for mange satser på denne typen utdanning. Det kan derfor være risikabelt å satse på såkalte motefag.

Utdanning - gode i seg selv

Selv om valg av utdanning er vanskelig, bør det ikke være vanskelig å velge utdanning framfor en kvikk jobb. Jeg vil også understreke at det er for snevert å se utdanning som et middel til utelukkende å nå materielle mål. Det

må understrekes at utdanning i videste forstand er et sentralt velferdsgode, for å utvikle evner og interesser, samt åpne nye horisonter. Det rent yrkesmessige siktepunkt må suppleres med slike perspektiver, uansett hva utdanningen skal brukes til.

Vi må derfor opprettholde kravet om lik rett til utdanning for alle, uansett geografiske forhold, alder, kjønn, økonomisk eller sosial situasjon for den enkelte. Dette betyr ikke at alle til enhver tid skal kunne velge fritt hva han eller hun skal studere, men at samfunnet må stille til disposisjon elev- og studie-plasser som fyller behovet for utdanning.

Unge belastes hardt

Det kanskje viktigste virkemiddel vi har for å realisere retten til utdanning, nemlig studiefinansieringen, er sterkt forringet i forhold til tidligere. Stipendandelen er nært halvert sammenlignet med for et par tiår siden, og renta er fordoblet. Den rentesenkning på 1% som stortingens vedtok før jul er ikke nok til å kompensere forverringen, men i AF ser vi likevel dette som et positivt signal. Våre myndigheter er nå villige til å forbedre forholdene for utdanningsgruppene. Dette var første skritt i riktig retning. Det må følges opp.

Renten er et stikkord til mye av det som er galt i samfunnet og som rammer unge som skal etablere seg, og de med utdanning, ekstra hardt. Ikke bare har vi høy rente og en rekordhøy realrente pga. lav inflasjonstakt, i tillegg har skatteomlegningene med overgang til mer bruttoskatt og mindre nettoskatt rammet lånetakergruppene sterkt. Belastningen har rammet like hardt de som har studie- og boliglån og annen nødvendighetsgjeld som de spekulative låntakerne.

Resultatet er at en hel generasjon unge har vansker med å komme inn på boligmarkedet. Når det også er vansker på arbeidsmarkedet og køer for å få utdanning, er det all grunn til å stille spørsmålet om samfunnet har blitt ungdomsfientlig.

Vesentlige deler av politikken må legges om. Vi må få virkemidler innen studiefinansiering, skatt, lønn- og arbeidsvilkår m.v. som stimulerer til å ta utdanning og som premierer unge som velger utdanning framfor annet.

Den enkelte som står overfor et personlig valg vil jeg likevel oppfordre til å satse på utdanning. Det er det beste fundamentet for deltakelse i kultur og samfunnsliv, og for et rikt og variert liv. Det gir også den beste forutsetning for å få et meningsfylt arbeid, og for å finne seg til rette i arbeidslivet.

Nordlysplanetariet konkurrans!

—Vi vil fortsette med visninger, sier optimistiske ledere av Planetariet.

Nordlysplanetariet har begjært seg konkurs! Nå er det opp til skifteretten å avgjøre skjebnen videre. Men tross konkurransen hersker det ingen dommedagsstemning på Nordlysplanetariet.

-Vi fortsetter med visninger som før, og vi har akkurat fått inn en tre dagers legekongress. Vi vil uten tvil komme oss over denne kneika, sier en optimistisk daglig leder, Franck Pettersen. Studentene som nå har sine forelesninger på Planetariet vil ikke bli rammet av konkurransen.

Trine Monge

Den totale gjelden er på 13 millioner kroner, og det er nå mulig at Tromsø kommune, i samarbeid med Tromsø Arrangement og Universitetet vil finne en løsning for videre drift.

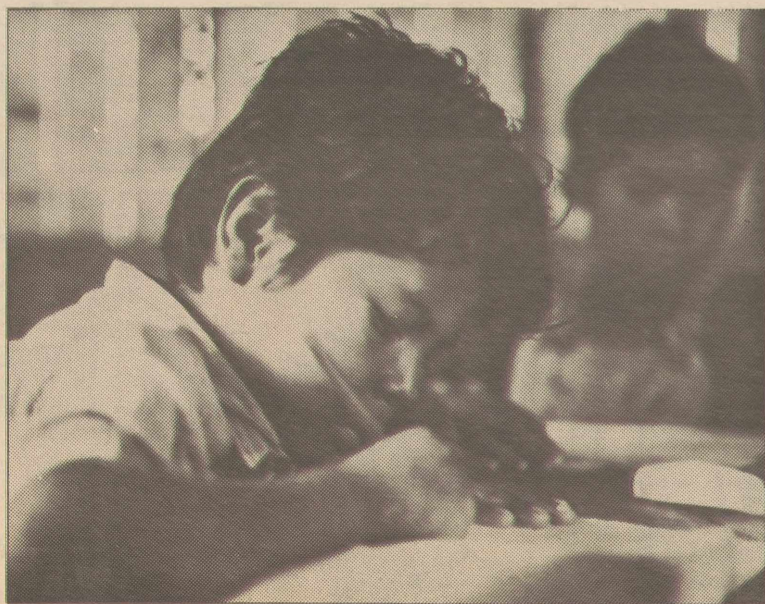
—Vi vet ikke hvordan driften blir fremover. Men det vil i alle tilfeller ikke bli noe problem for studentene. Universitetet leier forelesningssal av oss nå. Om banken overtar driften, overtar de også leieavtalen, forteller daglig leder ved Nordlysplanetariet.

Det er sviktende besøkstall og bankenes låneavtaler som har gjort situasjonen vanskelig for Nordlysplanetariet. Gjelden på 13 millioner

kroner blir slettet ved konkurransen, om ikke Sparebanken overtar driften. Ved en gjeldssanering kan man starte på nytt, og bygge driften opp fra bunnen igjen.

Rammes ikke

Nordlysplanetariet har ikke noen formell tilknytning til Universitetet, men det foregår en forskningsformidling mellom visse miljøer på Universitetet og planetariet. Det eneste offisielle samarbeidet, er at Universitetet leier forelesningssal på Nordlysplanetariet. Denne avtalen vil fortsette, enten i sin opprinnelige form eller med banken som administrator.

Utdanning, en god vei ut av fattigdom og undertrykkelse.

En Avis

Kal Fris & Arve Bartsnes

Presstvetnet, A220, 9000 Tromsø Tlf:(083) 10 769

En Avis lager alt av aviser, magasin, foldere, plakater m m.

Vi kan tilby en fullstendig pakkeløsning fra journalistisk arbeide til trykking. En Avis tar også på seg deloppdrag som skrivning eller setting.

Vi er meget konkurransedyktig når det gjelder pris og fleksibilitet.

Hyrdebrev til kristenheden

Drap, krig, voldtekt og hat er den kristnes sanne bibel, hevder Øra i sitt hyrdebrev. Selvfølgelig har han rett. Historien viser det. Vi har lest om det. Vi kjenner det i våre egne tanker og lyster. Som prest og mann skal jeg være den første til å underskrive på denne dommen.

BOK Men dette kan da ikke være den hele og fulle sannhet...?

Jeg kjenner at det er lett å lese denne boken. Jeg har som alle halvgamle sosialradikale et behov for å bli hudflettet, det ligger i min norske underlegenhetstrang. Det er godt å kjenne piskene over min borgelige rygg. For jeg vet at han har rett. Forfatterens avsløringer av Maktens spill og dens impotens i det kristne vestens historie og sosiale liv river meg i sjelen. Samtidig som jeg nekter å la ham ha rett. Det er enkelt med min såkalte forstand å avvise de gamle sammenblandinger av sak og person som han viderefører i sin kritikk av kristendommen. Det er lett å påvise hans utviklingsoptimisme og avfeie kritikken som dogmatisk og avleggs.

Men jeg kan ikke, for Truls Øra har naglet meg fast til et kors som jeg ikke kan komme ned av ved egen hjelp. For det første og siste, påviser han at kristendommen og kristne dogmer har blitt brukt til å tilrane seg fattige menneskers livsgrunnlag, helse og lykke. Videre at den kristne tro ikke er noe annet enn egoisme

satt i system for de maktsyke og "hedenske" paver og fyrster. Drap, krig, voldtekt og hat er den kristnes sanne bibel, hevder Øra i sitt hyrdebrev. Selvfølgelig har han rett. Historien viser det. Vi har lest om det. Vi kjenner det i våre egne tanker og lyster. Som prest og mann skal jeg være den første til å underskrive på denne dommen.

Men likevel; Selv om han har rett, så vet jeg at det han sier ikke er den hele og fulle sannhet om kristendommen og menn i vår vestlige verden. For hva er det den ærede hyrde sier? Han påviser alle de viktige kanaler for makt og ødeleggelse som finnes i de perverterte samfunn som har gitt ham selv anledningen til å skrive og leve som rik. Han trekker fram de elitære og sterke maktkonsentrasjoner som behersker vanlige folks hverdag. Han gråter på offerets vegne og priser den vitenskapelige sunne fornuft. Med tårer omtaler han den levende Kristus og lengter tilbake til de agrare og uriktige idealer. Som alle andre kritiske antropologer setter han fortidens tapte utopia opp mot nåtidens elendighet. Det "ukristelige" sannhetens lys ligger for ham begravet som vitenskapelig sannhetsskjærighet i alle ekte og enkle mennesker. Sic, et evangelium stråler mot oss i vårt egoistiske mørke! Troen på det evige sanne menneskelige, som, om det bare får utvikle seg i trygge økonomiske rammer, vil organisere seg og bekjempe all mafiakristendom og falsk gudstro.

Jeg tror, og det vet jeg at Øra også gjør, at mennesket har verdighet, verdi og valgmulighet. Vi tenker, føler og søker mening midt i det kaos som vi har skapt. Det er dette demoniske kaos hyrdebrevets forfatter så levende beskriver og dets ødelagte kristendomsideal som vår ærede hyrde slakter så ettertrykkelig. Og takk for det, en sann prest og profet kunne ikke gjort det bedre selv.

Men han har ikke oppdaget noe nytt? Siden det første brodermord

til dagens opphissede brødre som står klar til å slå hverandre ihjel i Arabias ørken er ikke avstanden så stor. Det er ikke skaperverket eller idealene eller moralen som er dårlig, men menneskene. De kan forvrenge, ødelegge og misbruke en hvilken som helst intensjon eller et ekte religiøst budskap for å styrke sin selvhevdelsestrang eller skaffe seg mat og makt. Dette er det menneskehetens historie forteller oss. Nettopp fordi vi er mennesker med evne til å velge vår egen veg er vi så sårbare.

Jeg forstår ditt ekte engasjement Øra, jeg kjenner trykket av din medlidelse med alle små og undertrykte. Likevel tar du feil i din beskrivelse av de kristne. Du glemmer nemlig at det er flest vanlige mennesker i verden, og at det blant disse små har eksistert en sann tro på den levende Kristus til denne dag. De har sett den levende Kristus i sine brødre og søstre som lider, sulter og blir undertrykket. De vet at alt det gode de gjør mot disse minste er et tegn for alle undertrykkere på sann menneskelighet, dvs. at erkjennelse av muligheten til å velge det sanne ikke lar seg knuse av religiøs maktmisbruk eller fascistisk materialisme. Det er som kjent bedre å tenne et lys enn å forbanne mørket.

Det er sosialdemokratiets fordelingsnøkkel som de nyliberale og nyrike lederne nå jubler over. Noe mer konservativt enn "arbeidere" med hytte og fritidsbåt skal en sann profet lete lenge etter. Husk at man blir ikke profet på sitt eget hjemsted. Det er godt at du med utsikt i det vakre Toscana har råd til å rakke ned på oss som sliter her i det mørke og pietistiske nord. Vi trenger å høre din stemme i undergangskoret. Det får oss til å føle oss elsket og langt fra glemt. Atter engang takk, du har forskjønet ditt og vårt ettermæle med kapitalismens og egoismens svarte farge. Men husk at mørket hatet lyset og tok ikke imot det.

Kjære sosialliberale leser, Truls

Øras hyrdebrev til oss er verd å studere nøyer. For min egen del må jeg si at jeg sjelden har lest et sosialkritisk manifest raskere og samtidig hatt så tungt for å fordøye det. Hvordan skal vi mafiakristne maktmenn komme oss ned av korset som Øra har naglet oss til? Jo, på samme måte som den levende Kristus ble båret fra retterstedet av sin mor og sine små brødre og søstre, må vi la våre barns hender og våre kjærestes

armer få vise for oss at vi ikke er skapningens herrer.

Hyrdebrev til kristenheden
Truls Øra.
Bok, 243 sider.
Ex Libris 1990

Dagfinn Magnus, pastor loco.

Full filmrulle

-Intervju med ikke navngitt filmklubb-pamp.

Det tromsøiske kinopublikum trenger flere kinosaler og et større filmtilbud, men vårens program er svært variert. Og det er viktig i en by som Tromsø, sier denne kvinnelige filmklubb-pampen. Våren vil blant annet bringe grøssere og pornografi, samt både nordiske og franske klassikere.

Kristin R. Kjellebold

Derfor viser vi mange "nye" filmer som kunne vært aktuelle for de kommunale kinoene. I oss samler

vi både reprisefilmer og sære filmklubb-filmer. Vi er jo ikke kommersielle, legger hun til. Vi skulle gjerne importert flere filmer direkte fra utlandet, men det er forferdelig dyrt.

Grøssere

Vårens program er delt opp i enkelte tema, sier hun, og griner på nesen over temaet "Grøssere".

—De skremmer vettet av meg og hindrer meg i å gå alene når det er mørkt, og gå på loftet og dusje og sove alene.... "Dead ringers" er forresten ikke så forferdelig skremmende. Bare veldig ekkel.

Den handler om et tvillingpar som lever i et symbiotisk forhold til hverandre, både i deres felles gynekolog-praksis og privat. Utad er de så like at ingen ser forskjell på dem (rollene spilles av samme skuespiller). Men mens den ene er

sjarmerende utadvendt og forfører pasientene fra gynekolog-stolen til senga, er den andre beskjeden innadvent og overtar sin brors kvinner.

Den sistnevnte er imidlertid hjernen bak brødrenes suksess som leger, og den som forsøker å rive seg løs fra den siamesiske brodertilværelsen fordi han plutselig finner ut at han vil ha en av kvinnene - en med tre livmorer - for seg selv. Dette får fatale følger.

Fluen

Men hva er egentlig så grøssende? Etter en liten tenkepause kan hun svare at den flinke blir litt gal og konstruerer groteske operasjonsapparater for hyperspesielle livmorer. Dessuten er fargeeffektene sterke. Operasjonsklærne er knallrøde og er med på å gjøre filmen riktig opprivende.

Vårens neste grøsser, "The fly",

er også regissert av David Cronenberg og levnes ingen kommentar. Etter en tidligere forestilling minnes halvt fortrenge bilder av et sammensurium av kjøtt og metalldele. Samt en kvinne som aborterer et larveliknende foster.

Cronenberg har også filmklubbaktuelle "Videodrome" på samvittigheten, og et felles budskap i disse tre filmene er individets manglende kontroll over tilværelsen.

Eros

Den neste røde tråd i filmklubbprogrammet er kanskje pornografi? Jeg tenker på japaneren Nagisa Oshimas "Sansenes rike" som visstnok gjennomsyres av pornografiske perversiteter.

Hun vil ikke svare, men ser beskjemmet på meg og innrømmer at to grupper seere vil ha spesiell

glede av filmen: porno-entusiaster og virkelige "film-freaks".

Filmen handler om en hore i et japansk horehus, hennes erotiske forhold til sin gifte hallik og hennes fiksering omkring hans kjønnsorgan som hun kapper av og putter i seg etter å ha drept ham.

Intervjuobjektet skjærer en grimas i vemmelse over filmens hemningsløshet og bedyrer at den ikke pirrer.

Av nordiske filmer serveres "Fuglane" (etter Vesaas roman). Den er forresten polsk. Men "21 år" er norskprodusert og vises som kortfilm. Langt morsommere er Helle Røsslyngs "Flamberte hjerter" som overgår seg selv i dansk, rå ekstravaganse og krydrede ingredienser.

Hvordan vet du om du trenger en PC til 10.000 eller 100.000 kroner?

De fleste personlige datamaskiner ser til forveksling like ut. Men selv to maskiner som er like som to dråper vann på utsiden, kan i virkeligheten være like forskjellige som en varebil og en Porsche.

Hvordan velger du riktig?

En måte er å sette seg inn i hva alle fremmedordene i de tekniske spesifikasjonene betyr og

innebærer i praksis. De fleste har verken tid eller lyst til det.

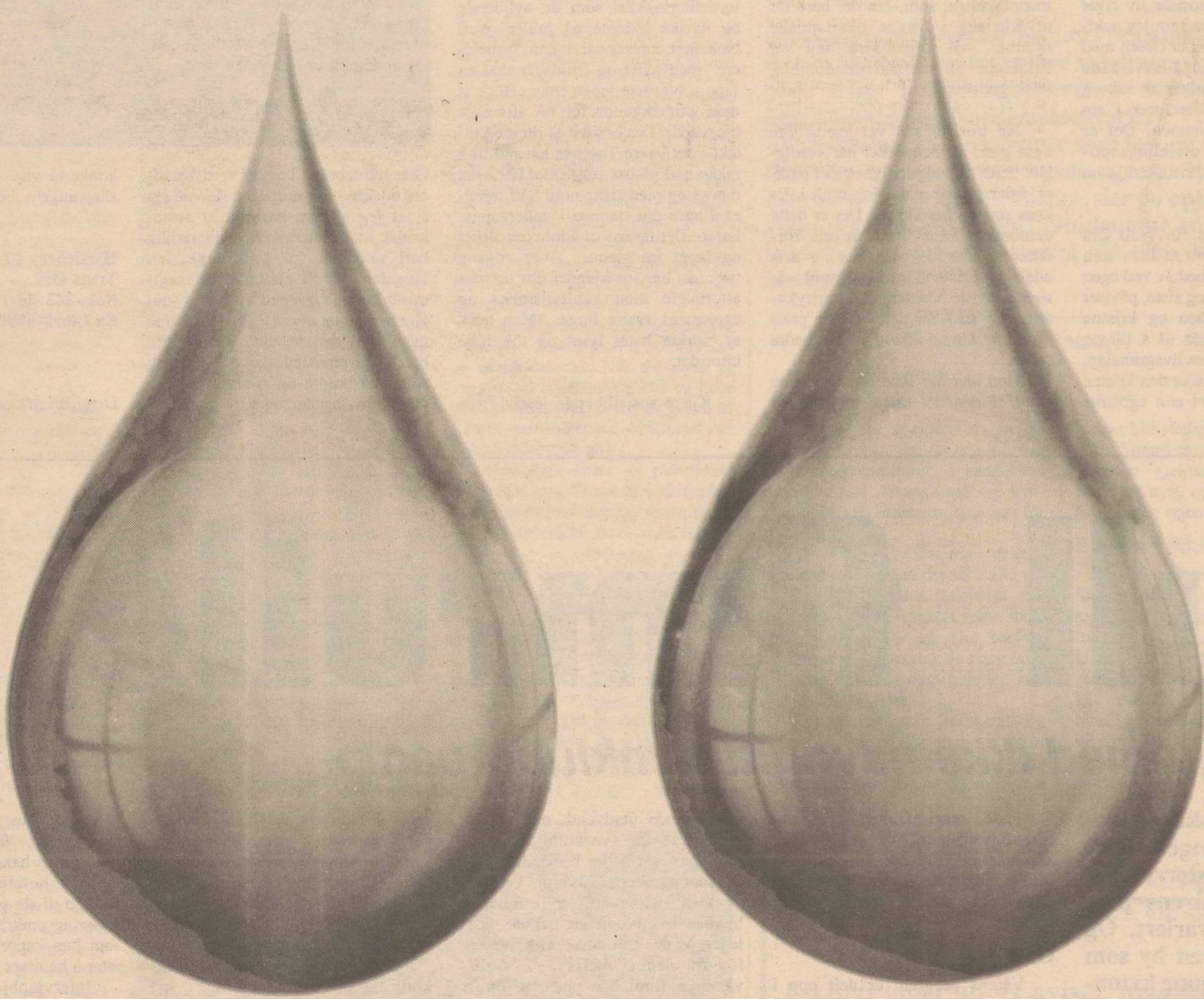
En annen måte er å legge alt i hendene på dataforhandleren. Gi en detaljert beskrivelse av hva du skal bruke datamaskinen til i dag og i fremtiden.

Men hvordan vet du om dataforhandleren gir deg riktige råd? Det vet du ikke. Du er ganske enkelt nødt til å stole på at han gjør det. Derfor bør du velge dataforhandler med omhu.

IBM gjør nettopp det. Vi autoriserer våre forhandlere. Vi forlanger at de skal være erfarne

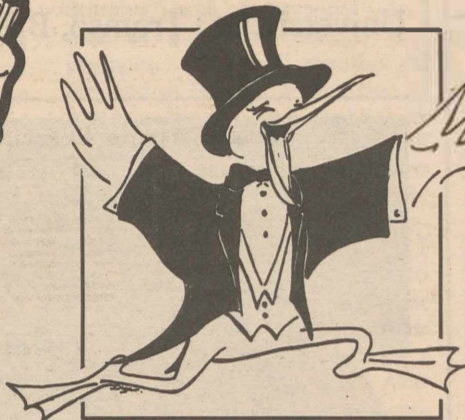
fagfolk som kan tilby deg både god rådgivning, grundig opplæring og skikkelig service. De går stadig på kurs for å holde seg ajour.

La en av IBMs 90 autoriserte PS/2-forhandlere vise deg hvordan PS/2 kan gjøre deg bedre rustet til å møte 90-årene. Enten du trenger en "varebil" eller en Porsche eller begge deler.

Snart braker det løs!

- kun 3 uker igjen!

Artig, sprudlende, vannvittig, moro, slik håper Blæsten at den kommende studentuka vil bli. Uka vil gå av stabelen i tiden 7-17 mars 1991. Utopia tok en prat med to av de som sitter i styret for Blæsten, Lene Dæhlen og Kari Bøckmann.

Blæsten er en samling studenter som ser det som sin hovedoppgave å skap PR før og under arrangementet. Til Utopia sier de to at årets studentuke vil bestå av et sammensatt program. Programmet omhandler alt fra revy og konserter til uhyttelig akekonskuranse og fotballturnering. Det vil også bli holdt foredrag/debatter med kjente personer i Norge. Følg med på oppslag og program fremover. Spesielt i Uke- avisa som blir utgitt i forkant av UKA. Der vil det bli oppgitt nøyaktig tid og sted for de forskjellige arrangementene.

Blæsten fremholder at det vil være noe for enhver smak slik at de fleste studenter vil finne noe som passer for dem.

Under UKA vil det være tilstede gjester fra alle landets universiter. Som en følge av dette vil det bli lagt stor vekt på å profilere Universitetet i Tromsø ovenfor de tilreisende gjester.

Både Lene Dæhlen og Kari Bøckmann presiserer overfor Utopia at UKA skal være et arrangement for hele byen. Hovedhensikten med et slikt arrangement er å profilere universitetet utad. For oss er det veldig viktig at vi får med oss byens øvrige befolkning på et slikt arrangement, sier de to. På denne måten kan folk utenfor universitetet få se mer av hva vi driver på med. I den forbindelse skal det arrangeres åpen dag på universitetet.

Trenger folk!

Det er kjempespenning å jobbe med UKA-91, og vi trenger fortsatt folk. Vi har arbeidsoppgaver for de fleste ønsker. Tyngden av arbeid er allerede gjennomført, det som gjenstår er en del mindre praktisk arbeid. De som tidligere har deltatt under UKA, forteller at det er som funksjonær en virkelig får følelsen av hva UKA er.

Vi trenger folk til følgende oppgaver:

- *Billettsalg
- *Vakter og ryddegjeng på Studenthuset
- *Kreative plakatskrivere
- *Salg av kaffe, brus, T-skjorter og andre effekter
- *Ukesangkomponister
- *Kromannskap i Ukekroa
- *Kostyme/utstyrmakere

I tillegg vil det være mulighet til å hjelpe til der det måtte være behov for det.

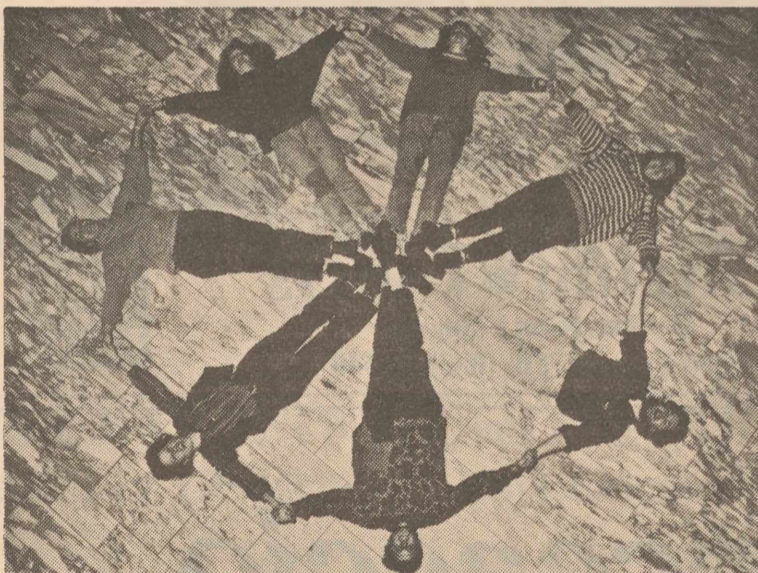
Skriv dere på listene som er lagt ut på Uke-kontoret. Uke kontoret ligger i Hovedgården, til venstre for Aud.Max. Det vil være godt merket. Velkommen skal dere være. Alle som er interessert kan også møte opp på Blæsten sine møter. Disse foregår hver tirsdag klokken 20.00 på Studenthuset i 2.etage.

Vi ber også om at studenter fra følgende skoler tar kontakt så snart som mulig:

- *Lærerhøyskolen
- *Sykepleierskolen
- *Maritime høyskole

Spesielt søker vi etter en kontaktperson på hvert sted.

Ta kontakt da vel!

Halvard Østgaard (t.v.) og Ole Finseth, har stor tro på revyen.

Revy i rute!

Årets studentrevy hadde en del interne samarbeids-problemer i høst som endte med at instruktøren og forfatterkollegiet trakk seg. Etter jul har derimot samarbeidet gått knirkefritt, og alt ser ut til å ligge i rute for den store premieren 7.mars.

Instruktørene Halvard Østgaard og Ole Finseth har stor tro på årets revy; -Den skal være morsom og vi legger stor vekt på latteren." De har lyst til å gi den en nord-norsk tilknytning, fri for intern studentvitsing; -Det skal være en revy laget av studenter, for Tromsø.

Det ligger mye arbeid bak en revy. 40-50 personer jobber som forfattere, teknikere, skuespillere, musikere, samt tar seg av mange andre

oppgaver. -Revy-arbeid kan karakteriseres med 5 ord, sier Halvard Østgaard: Øve, øve, øve, øve og glede! Det er et utmerket fritidstilbud for studenter og det er fremdeles mulig å bli med. Oppslag om møter finner man i vindfanget på Hovedgården.

Auditorium Maximum skal for første gang brukes som revyscene. Instruktørene synest det er en utfordring, men lokalet gir muligheter for et litt uvant og spennende sceneoppsett. De er overbevist om at revyen blir bra. Det blir slitsomt, men de gleder seg.

Tomas Sætre

Legat for studenter

Edw. C og Astri Engvik Thadens legat. Av legatets avkastning kan det hvert år ytes støtte til studenter fra Nord-Norge som studerer ved Universitetet i Tromsø. Søknad på blankett, som fås i studentekspedisjonen og fondskontoret, bilagt bekreftet avskrift av vitnesbyrd, sendes innen 1. Mars d.å. til:

Fondskontoret, ADM
Universitetet i Tromsø
Breivika
9000 Tromsø.

Stipendutdeling 1991

Fiskeriforskningsfondet ved Universitetet i Tromsø og Troms Sparebankslags stipendfond

Av fondenes inntekter skal det i 1990 utdeles støtte til forskningsprosjekter innenfor fiskerifag og økonomi. Tildelingen fra Troms sparebankslags stipendfond tildeles studenter fra Troms

Midlene deles ut til forskningsoppgaver som har tilknytning til landsdelen. Tildelingen kan skje til enkeltpersoner og til prosjektgrupper. Doktorgradskandidater og hovedfagsstudenter kan også komme i betraktning. Det legges vekt på at arbeidet med oppgaven er tilknyttet Universitetet i Tromsø.

Det er utarbeidet en veiledende liste over de punkter søknaden minst skal inneholde. Denne kan fås ved henvendelse til:
Fondskontoret, Universitetet i Tromsø, Hovedgården
Breivika, 9000 Tromsø

Søknad om stipend sendes til samme adresse innen 1 Mars d.å.

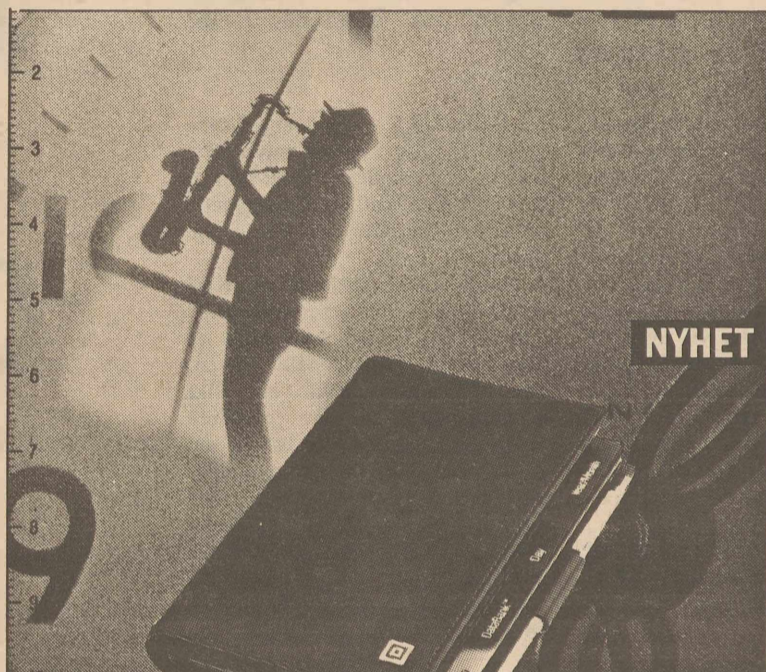
Støttemidler 1991

Studentforeninger ved Universitetet i Tromsø kan søke om støttemidler til drift i 1991.

Søknadsfrist 15 02 91.

Opplysninger om krav til søknaden kan fås ved henvendelse til Studentutvalget (44 202)

Søknaden sendes til: Studentutvalget ved Universitetet i Tromsø, Breivika, 9000 Tromsø

LIFE IS WHAT YOU PLAN IT TO BE

Inneholder kalender
fra 1. august 1990 til
31. desember 1991.

Tilbud "Time/systemPartner, Student"
Kr. 295,-

Time/system
Partner

Centrum * Libris

Bokhandelen i Sjøgata
9000 Tromsø, Tlf. (083) 83 540

Boccaccio

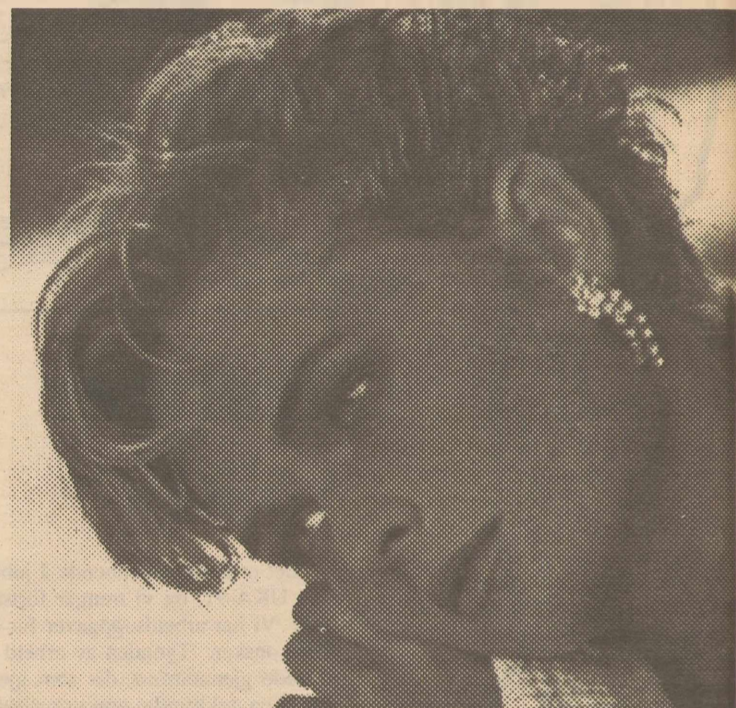
Telefon (083) 84906 Tromsø

Boccaccio:

- Alle rettigheter
- Gammelpop mandag
- Tirsdag treffkveld for danseglade
- Disco onsdag, torsdag, fredag og lørdag

Funpub:

Trubadur søndag, tirsdag og onsdag
to biljardbord, fire dartbaner og video-
boks

Dette er en trykkest

RAINBOW HOTELS

Høy bokvalitet, sentral beliggenhet, lav pris.

		Pris enkeltrom:
OSLO		
Vika Atrium Hotell	02 83 33 00	725,-
Cecil Hotell	02 42 70 00	745,-
Hotell Munch	02 42 42 75	585,-
Hotell Astoria	02 42 00 10	575,-
SKIEN		
Høyers Hotell	03 52 05 40	620,-
SANDNES		
Hotell Sverre	04 66 10 86	525,-
BERGEN		
Hotel Bryggen Orion	05 31 80 80	640,-
TRONDHEIM		
Trondheim Hotell	07 52 70 30	550,-
TROMSØ		
Tromsø Hotell	083 87 520	630,-
Polar Hotell	083 86 480	670,-

Prelaten

Husk dagens rett
hver dag til kr. 49
Halvlitere til mid-
dagsgjester til kr. 25

Prelaten - stedet hvor man
kommer tidlig og går seint

Le Mirage

Byens in-sted

Pub, kafe og
bar

English summary

Here Are Our PCs!

Now, when students should have access to computers to write their assignments, equipment valued at over a half million kroner is sitting in the basement at IMR. The students must demand that the resolution and intentions behind the PC-lab be followed up. IMR began running the PC-lab after EDB-senteret pulled out in April 1990. There are now no PCs available for students at all institutes. IMR should have, yet has not, followed up on the university board's resolution giving it control over running the lab. IMR has also been allocated financing and 4 positions for the lab, while the lab requires only a quarter-time position. IMR claims that the PC-lab and EDB-senteret are a headache. They noticed little use of the center by students before they dismantled it. Students may, however just not know about the lab. In the mean time, at least 4 terminal boards appear to be "on loan" to various university employees. They may also be in use for IMR's own computer courses. There will be continued coverage of this situation in future editions of Utopia.

The Semester Opening**Party that Nobody Knew****About...**

The party, which took place in Hovedgården, was especially for Studentsamfunnets members, although open to all students. And it was a disaster! Only 17 people showed up when about 300 were expected. Studentsamfunnet lost nearly 16,000 kroner! Board

member Leif Einar Claus says that they were hyperoptimistic about the party and anticipated the 2-300 students which attended in past semesters. The 100 Nkr/60 Nkr for members cover charge was apparently too high. Short planning time because of the appearance of Sister Rain at Ungdommenshus (a relatively unknown band), to which Studentsamfunnet annexed the party, also contributed to the low turnout. Studentsamfunnet still has finances to plan more activities, but not on such a large scale.

Rent Strike!

Tenants at the Ørndalen, Storelva and Prestvannet dormitories have had enough rent increases. At general meetings on the 23rd of January, a resolution to begin a limited rent strike was adopted. Studentutvalget, which is the strike organizer, has requested one million kroner of the Church, Education and Research Department. Rent at Ørndalen for a 12 square meter room comes to 40 percent of combined loan and grant income. The remaining 620 kroner a month is below the Social Office's lowest requirement, says Arnt Sommerlund, leader of Studentutvalget. The strike involves non-payment of the rent increase. Support for the strike is 70-80 percent. Studentsamskipnaden cannot legally cut off water or electricity, but could evict with 14 days notice. The main objective of the strike is not to bust Studentsamskipnaden, but to get the state to allocate money to Studentsamskipnaden in order to stop the rent increases. Studentsamskipnaden should also be annexed into the university to allow for a complete overview of the students' situation and to allow the university to

exercise pressure on the Department, says Sommerlund.

Norwegian Physicians**Against Nuclear War (NLA)**

Mons Lie, leader of NLA said in an interview that the progression from conventional weapons to nuclear weapons is not long. The organization is concerned about the more than 100 nuclear warheads which the Western nations have brought to the Gulf region. The organization cites as causes of the Gulf Conflict the irresponsible sale of Western technology to Irak and the environmentally damaging consumption of energy in the West. Although the organization expresses opposition to nuclear weapons, it does not so condemn nuclear power plants, which pose a comparable health risk. This is apparently because organization members

themselves are from countries which depend on nuclear energy. NLA represents doctors' niche among peace organizations and their roll as informants on damaging effects. According to Lie, Norway should not send a field hospital to the Gulf because the conflict represents a cynical view of human lives, which is contrary to a doctor's humanistic attitude. The war should be protested at all levels. Students are welcome to participate in this group, which also fights increased militarization in Norway.

Children's International**Summer Villages- New****Hope for the World**

It is great if one has millions of friends. One doesn't bomb people one knows. This Tage Danielsson quote is one of the mottos of CISV.

The group arranges an annual international children's camp, and has since 1951 brought together 30,000 children. Marit Arntzen, the local head of CISV, explains that the organization is part of UNESCO. The target group is 11 year-olds, who tend to still be "open". The children participate in numerous activities and become friends in spite of language differences. The camp at this point needs more local leaders. Those interested may contact Marit Arntzen at 10984 or Sølvi Salomonsen at 58549 after work hours.

This week's edition of Utopia also contains an article on Somalia which unfortunately could not be translated and summarized due to its detailed nature. It may be worth your time to read it!

Students by the University of Tromsø are not satisfied with their financial situation. Here from last week, when students were demonstrating against the expensive living-conditions by occupying Hovedgården.

Foto: Roy Østensen

Vernesjefen ved Universitetet i Tromsø melder:

Fra mandag den 4 februar 1991 ble det forbudt å røyke i byggetrinn 3 (ISV, ISL og UB).

Eneste tillatte røykested etter dette vedtaket, er UB-kantina. Røyketidene i UB blir imidlertid uforandret.

I Hovedgården vil røyking kun være tillatt i øvre sone ("sirkelen") av kantina.

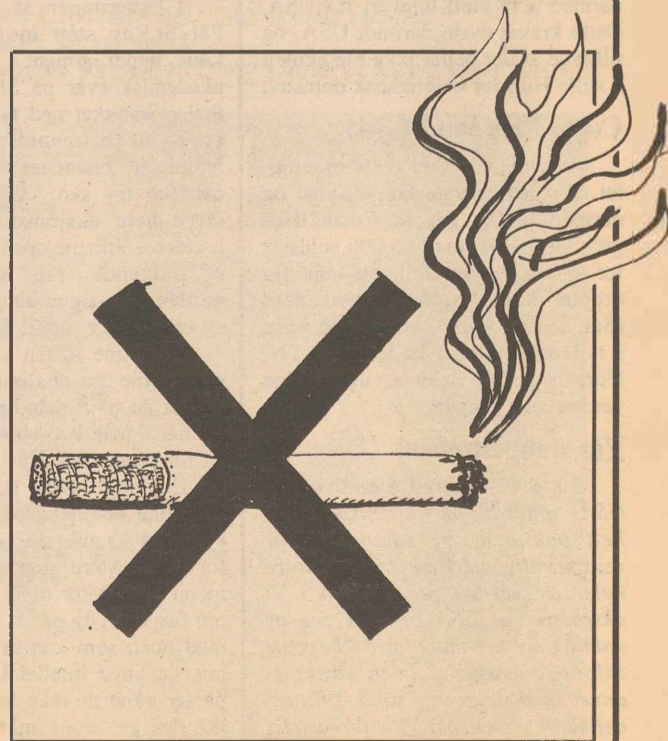
Vernesjefen oppfordrer studenter og ansatte til å overholde røykeforbudet, samt prøve å holde beferdede areal fri for søppel o.l.

Flere av de ansatte ved Universitetet vil sjekke at dette røykeforbudet blir overholdt. I tilfelle overtramp vil folk bli bedt om å stumpe røyken, samt fjerne askebegrene.

Foreleserne ved Universitetet vil forøvrig informere om denne innskrenkningen av tillatte røykeområder.

Innskjerpingen kommer som en følge av henvendelser fra 2 jusstudenter, samt Studentrådet.

Vernesjefen ved Universitetet i Tromsø.

Fra side 4

tusen drepte, både soldater og sivile. "Liberation" på sin side snakket om to tusen drepte og tolv tusen hjemløse. En ting var ihvertfall hevet over tvil: USAs militæraksjon for å fange en mann hadde kostet flere tusen soldater og sivile livet.

Panama - valgkampaksjon!

Noriega var utvilsomt en stor narkotikaforbryter, men verdenspressen skrev iherdig om det store funnet av et privat kokainlager hos Noriega. Under rettsaken i Miami måtte aktor allikevel innrømme at dette lageret derimot dreiet seg om et stort parti råvarer til maispannekaker, "Tamales".

Vise tenner

Disse forfalskingene av virkeligheten hadde neppe latt seg gjøre, hadde det ikke vært for at revolusjonen i Romania skjedde under samme tidsperiode. Pressa og verden hadde blikket rettet mot Europa, og USA fikk det dermed enklere med å forvrengte og formilde bildet av det som skjedde samtidig i Panama. Hele den vestlige verden skrev om Cheausescus forferdelige drap av femti tusen rumenere, et tall som etterhvert ble redusert til en femtiendedel, nemlig tusen drepte.

Amerikanske valganalytikere vurderer også aksjonen som et direkte valgsirkus av president Bush. Dette fordi store deler av det amerikanske folk mener det er viktig å "vise tenner" til de som setter amerikanske liv i fare. Arresteringen av statsleder Noriega ble gjort for å statuere ett eksempel.

Verdensopinionen godtar

Tusen døde er sjølsagt et grusomt tall, enten det er snakk om soldater, sivile, venn eller fiende. Men det faktum at USA uten tvil tok livet av fler under sitt angrep i Panama, enn Securitate gjorde på det rumenske folk, er i særdeleshet bemerkelsesverdig. Det viser nok en gang at verdensopinionen lettere godtar militær makt hvis det blir utført av USA, og følgelig kritiserer og statsledere hvis de handler like dan. Forskjellen er at USA er "verdenspoliti" og at alle andre er "skurker" som bør passes på.

USAs dobbeltmoral

Denne virksomheten blir akseptert av de fleste, men hvis situasjonen snus på hodet, har man svært vanskelig for å gi den aksept. Dette kan vi gjøre ved å henvise til Costa Ricas arrestasjon av CIA-agenten John Hull.

Den 12. januar 1989 ble amerikaneren John Hull arrestert i Costa Rica tiltalt for narkotikasmugling og brudd på Costa Ricas nøytralitetspolitikk. Etter å ha sluppet ut mot kausjon, rømte Hull fra Costa Rica og tilbake til USA. Den 26. desember utvidet påtalemyndighetene i Costa Rica tiltalen mot Hull til også å gjelde mord, og forlangte dermed å få Hull utlevert fra USA. Dette kravet avsto derimot USA, og tilføyde at det heller ikke ble aktuelt å stille Hull for amerikansk domstol.

Costa Rica inn i USA!

Hvis man trekker dette eksemplet ut i den ytterste konsekvens, og dermed tenker seg at Costa Rica gikk inn i USA med 40 000 soldater for å fange John Hull, og samtidig drepte noen tusen amerikanere (Soldater og sivile), ville ingen være i tvil om hvordan både USA, FN, Norge og store deler av den øvrige verden ville reagert.

Vår dobbeltmoral

Denne viser utvilsomt hvordan USAs adferd som verdenspoliti er helt bak mål, og samtidig hvor usamsynlig ukritisk vi og store deler av verden ser på den. Vi aksepterer at USA benytter seg av vold og militær makt for å "beskytte uskyldige borgere", men straks et annet land påtar seg samme retten, definerer vi det som både forkastelig og ikke minst utenkelig.

Jo Benkow i Israel

Den norske stortingspresidenten Jo Benkow uttrykte sin støtte til Israel mot Saddam Hussein på dagsrevyen lørdag. Benkow, som under et besøk i Israel selv hadde sett virkningen av Irakske Scud-raketter, presiserte at han hadde sympati med alle folk som led under okkupasjon. Det er uvisst om Benkows sympati også gjelder de palestinerne, som lever under israelsk okkupasjon. Palestinerne får ikke utleide gassmasker. Israel sløser heller ikke bort Patriot-raketter mot de Scud-rakettene som har kursert mot palestinske bosettinger.

Disse bildene fra de palestinske Intifaddaene er ment som et apropos til det det finns et folk som kaller palestinerne, og som er av tapende i krigen i Gulfen.

Foto. NTB

Viltre glefs

Vehlferd über alles!

-SU'ere er, med få unntak, de eneste skinheads som har hår...

Siden studiedust Pål St. ray maser om sin "akademiske frihet," vil V.G. denne gangen teste pressens frihet! Dessuten er det følgende ondt ment, og da gjør det jo som kjent ingen ting...

V.G. synes personlig at hele studentaksjonen var dårlig planlagt. Hvorfor lot man ikke hele greia falle sammen til ett digert arrangement? La utredningsbålet falle sammen med nakenbadingen i labyrinten! (På denne måten kunne forresten studentpolitikere m.f. hatt et sted å varme sine kalde legemer når de før eller senere ble nødt til å forlate den ungdommelige kilde).

Det er stor synd at aksjonen ikke gikk i henhold til V.G.'s anbefalinger, for vi tipper journalistene hadde likt å se nakne SU-medlemmer svimle hvinende omkring foran kamera, mens bokbålet spyrr sur røyk i bakgrunnen. Og rundt det hele skulle post-fascistiske studenter slått ring, mens de løftet sine ariske øyne og sang "vehlferd, vehlferd, uuubeer a-al-les..."

I bakgrunnen skulle studiesjef Pål St. Ray stått med en studentkølle under armen. Som et slags akademisk svar på Simon Wiesenthal. Smokket ned fascist, rasister, svin, kommunister, skulkere, leninister, onanister og humorister over en lav sko. Og, ikke minst; Over hele aksjonsområdet skulle rektors snillisme-apell runget, som et ildnende rap fra misjonsvestlandet. -Eg er einig, eg er einig, eg er... (o.s.v. imtil det kjedsame).

På denne måten kunne studentpolitikere rasjonaliserte tidsbruken, slik at de på forhånd rakk å pønse ut mer dæbleskap som de kunne by på for pressa forlot åstedet.

Er det forøvrig ikke flott at vi har slike studieduster, de er jo så kjekke å ha når det begynner å bli for len å være student. Alvorlige menn som fyker omkring og vræler om fasisisme og greier. Det gjør seg med noen som kan skjærpe sansene hos de unge intellektuelle, og som passer på at de ikke faller i sympati hos den gemene samfunnsjobb.

Men jeg lurar på hvordan

studiedusten hadde reagert om han hadde sett hva eieren av V.G. gjorde engang han gikk i åttende klasse, og i oppriktig fascistisk forbannelse brente løs på tyskbøkene sine - med haggelgevær!

(Hvorfor kan ikke slikt glosisk snikk-snakk i det minste bli skrevet på norsk??)

Det er jo, min gode studiedust, særdeles sannsynlig at SS...unnskyld SU, hadde som mål å vekke den

store BØLGEN på UiTø. Blant studenter som er like interessert i politikk og aksjoner som telefrossen sirup!

Nåja, bokbål er og blir en fin ting, for slik kan man leve ut sin frustrasjon på en anstendig måte. Ellers nøyer jo de alvorlige menn seg ikke bare med å brenne bøker, men de kremerer også eierne!

Kjære studiedust, jeg regner med at du digger USA utenriks-

politikk, Frankrikes politi, Israel araberforståelse og Norges studentpolitikk. Så hvorfor digger du ikke også et bokbål i ny og ne...?

Derfor, kjære HAM og medstudenter og Leninister, rasister og alten kameraten; La studieduster sitte.

Vi kan knapt få noe mer trendy!

Jakob Meløe og allmenningens tragedie

Professor Jacob Meløe, professor i filosofi ved UiTø, diskuterte i Utopia i nummeret før jul 1990 (kronikkplass), forholdet mellom trålfiske og kystfiskeri. Enskjønt - "forholdet mellom" er vel litt sterkt sagt. Han diskuterer trål kontra kystfiske. I artikkelen forsvarer Meløe sterkt på et nærmest moralsk grunnlag en del av næringa like sterkt som han tar avstand fra en annen del av samme næring. Det som i første omgang slår meg i artikkelen er trangen til å forenkle og ordne tilværelsen i hendige og enkle bolker der noen er onde og noen er gode.

Den rent teoretiske tilnærminga til begrepet allmenningens tragedie er i Meløes artikkel etter mitt syn i overensstemmelse med teoriens insjon. For at utnyttelsen av en allmenningens ressurser skal ende opp i et sammenbrudd, er betingelsen at utnyttelsen av allmenningens overgår det resurspotensialet som en har tilgang på. En må m.a.o. ha teknologi til rådighet som gjør det mulig å drive overutnyttelse av de ressurser som måtte finnes. Trålteknologien representerer en slik kraft innenfor fiskeriallmenningen. Så langt er Meløe etter mitt syn klar og tydelig. Fra dette punkt i artikkelen er det imidlertid at Meløe begynner å råkøre med kystfiskerivariabelen sin etter at han har frosset samtlige andre variabler på arenaen. Tilværelsen blir nesten utholdelig lett idet "the bad guys and the good guys" gjør sin entre. Kystfiskeri framstilles som en paradisk og harmonisk høsting av naturens over-skudd i fullkomment samspill med naturen i dens svingninger over årstidene. Trålfiskeri er derimot en slags djevelens forordning med død og ødeleggelse som følge.

Det er på sin plass å moderere noen av disse oppfatningene litt. Først: hvorfor har vi en torskefiskende trålfåte i Norge i dag på 54

fartøyer? Det var etterkrigstidas behov for å etablere stabil sysselsetting i Kyst-Norge som var en av årsakene til etablering av norsk trålnæring. En så det slik at fiskarbonden ikke lenger kunne danne ryggraden for opprettdelse av bosetting og sysselsetting i utkantene. Etterkrigstidas samfunnsimpuls slo stadig hurtigere. Rivingen mellom gammel og ny samfunnsorganisering blei påtrengende. En måtte etablere industri for at bosettingsmålet skulle bli realisert på de steder av kysten der forholdene lå til rette for det... Samtidig var dette også et forsøk på å oppgradere Nord-Norge fra å være en rein råstoffleverandør til å selv utnytte sine ressurser. Dette var i takt med den gjengse vekstfilosofien som rådde etter krigen. Dette kan en være for eller imot - slik var oppfatningen, og etter dette prinsippet handlet en også. Trålfåten skulle være garantien for stabile leveranser av råstoff som var en forutsetning for industrivirksomhet. Det er viktig at dette kommer klart fram. Det var ikke slik at noen plutselig ble overstadig grådige. Etableringen av trålnæringen var et bevisst politisk ønske som ble realisert.

Så kan en spørre hva har dette ført til? "Overutnyttelse" sier mange. Ja, utvilsomt er dette et element ved trålteknologi som kanskje har noe for seg. Hva visste en imidlertid i 60- og begynnelsen av 70-årene om økologien i havet? Dette var ei tid da havforskerne drev og leita opp fiskeforekomster for flåten. Deres oppgave var å være fiskeflåten veiviser til ressursen. En forsket minimalt på økologiske sammenhenger og bestandens tålegrense. Havet var uutømmelig sa en. Dette var den ånda som rådde overalt i næringa. Med et slikt erkjennelsesnivå er det selvsagt at trål kunne bli en ødeleggelsesmaskin i utnyttelsen av ressursene.

Samtidig er det klart at kystfiskeri ikke hadde denne evnen p.g.a. sin immobilitet. Det er imidlertid forskjell på denne betraktningen og å hevde at kystfiskerne som en følge av en spesiell driftsstrategi var/er naturverner, mens trålfolk var/er det motsatte. M.a.o. har en kystfisker større respekt for naturen enn en trålfisker? Er begrepet "nok" når det gjelder uttak av en ressurs noe som kun gjelder for kystfiskere, mens begrepet "alt" gjelder for de som driver med trål? I nedkøkt form blir spørsmålet; hvorfor er den ene mer edel enn den andre? Dersom en godtar at dette spørsmålet stilles, så har en drevet moralforklaring av verste sort - noe Meløe etter mitt syn gjør.

Har ikke trålerne vært til noen nytte overheadet? Dette spørsmålet kan en jo rette til folk på steder som Skjervøy, Årviksand, Gryllefjord og fiskeindustriestedene rundt Vågsfjordbassenget, Myre, Øksnes og Melbu i Vesterålen, Stamsund og Ballangen i Lofoten. Spørsmål som også kan stilles er; hva hadde kystfiskerflåten vært på disse stedene dersom ikke råstoffet fra trålfåten hadde sikret industriens driftsmuligheter?

Rent generelt mener jeg at Meløe gir en altfor udiffensert og kanskje litt naiv framstilling av hva kystfiske er jfr. trangen til forenkling. Den faglige definisjonen på kystfiskeri forklares i dag som fiskeri drevet med passive redskaper så som garn, line, juksa og snurrevad. Det blir drevet av en utrolig divers flåte både i fartøystørrelse, driftsopplegg og effektivitet... Jakob Meløe fremstiller det som om kystfiskeren = fiskarbonden (klassisk definisjon: sjark på vågen, spissa i naustet, torvmyrer og sau) For noen er nok dette ei tilpassing som fremdeles muligens gjelder. Jeg tror imidlertid at denne tilpassingen er sjelden å finne i dag. Den typiske

Kystfisket flyter lavt i vannskorpa.

Foto: Arne Hauge

sjarkfisker i dag har et fartøy til en verdi på 2 mill. kroner som betinger et relativt kontinuerlig driftsopplegg over året (han kan m.a.o. ikke tillate seg for lange multeturer før inkassofolkene ifører seg ryggsekk og fjellstøvler jfr. Meløes artikkel)

Det er positivt feil når Meløe hevder at kystområdene utenfor Troms er delt i teiger der lutter enighet rå. Fiskarbankene utenfor Troms er svært trange og tildels svært fiskerike. Det er ofte store plassproblemer når det gjelder å få satt bruk i havet. Konflikter på feltet er ganske utbredt i sesongen. Det gjelder ingen uskreve regler uformelt forvaltet av de forskjellige fiskeværene. Derimot er det et statlig fiskerioppsyn i sving hvert år for å mekle og løse opp i konflikter som oppstår på feltet. Slike konflikter er naturlige i et hektisk og feberaktig fiskeri. Meløes paradiskiske fremstilling tjener bare som desinformasjon.

Nord-Norges redning

Jakob Meløes forslag til løsning på de problemer som vi måtte ha er

radikalt og kontant, ja nærmest opprørsk i sin ånd, der medisinen er at eksisterende struktur må rives opp med rota og noe nytt etableres. Min ydmyke påstand er at det finnes ingen "rette" og direkte "gale" løsninger. Det lar seg ikke gjøre å komme med fundamentalt nye tanker knyttet til hva som bør gjøres og ikke bør gjøres. Til det er urverket for komplisert og diverst. De fleste tanker er tenkt før. Samfunnsplanlegging der en fornybar ressurs så som fisk inngår som hovedingrediens er uhyre vanskelig. Nye erkjennelser og forandra betingelser omskaker tilvente forestillinger over natta. Prinsipielle holdninger som innebærer en målbar gode for et segment av næringa/samfunnet, innebærer store vansker for andre deler av samme samfunn. Dersom en erkjenner at fiskeri er grunnlaget for at vi bor i Nord-Norge, så må vi i debatten omkring denne næringa evne å se helheten. Disse kirurgiske snitt og fundamentale amputasjoner som av og til blir foreslått tjener ikke denne helheten

Ernst Bolle

NEI TIL JOKERIS!

Nok en gang har miljøuniversitetet sviktet! Her har vi godtroende studenter kommet tilbake etter juleferien, og gledet oss til å avslutte middagen i kantina med en fabelaktig dessert. En soft-shake fra Henning-Olsen som har fått den riktige bløte konsistensen etter 32 sekunder i kantinas mikrobølgeovn. Hvilket opprivende syn er det ikke som møter oss i det vi i vår ekstase trossjånder i isdisken: JOKER IS!

Hvem pokker liker joker-is? Har lamene i kiosken smakt den isen selv? Joker-isen formelig voldtår smakorganene. Den kunstige smaken etser hull i tenna og vranger hagesekken i vennelse.

Studenttilværelsen har blitt fullstendig meningsløs etter Henning-Olsens bortgang! Lurer på om de har Henning Olsen på maskin & nek...

"Tre små griser"

Foto: Roy Østensen

Ingen er fri før alle er fri!

Hva har solidaritetsarbeid med studenter å gjøre? De fleste studenter i Norge er organisert i en studentorganisasjon. De tillitsvalgte skal ivareta økonomiske og sosiale interesser, og de fleste studenter stiller seg, aktivt eller passivt, bak kravene om lavere rente, høyere stipend, flere barnehageplasser, kort sagt: Lik rett til utdanning.

Av mange blir studentenes årlige aksjoner i forbindelse med framlegging og behandling av statsbudsjetter sett på som et utslag av de ressurssterke kravmentalitet. En av årsakene til dette er at det blant mange studenter ikke er vilje til å sette studentenes situasjon og krav inn i en breiere sammenheng. Da blir det nemlig så politisk. Og mens krav er rettferdig, er politikk farlig.

Utdannings situasjonen er meir enn formlidere av fagkunnskap, og en skal vite at heller ikke fagkunnskapen er objektiv og sann, men tvert i mot farga av sine produsenter. Høyere utdanning er mye meir enn algebra, slaget på Stiklestad og intrikate franske verb. Retten til utdanning er en menneskerett, og det ikke bare i Bodø, i Bergen, på Ås og andre steder i Norges langstrakte land. Tross mangler ved utdanningspolitiske mål. Jeg sier ikke at vi skal stoppe kampen nå, men vi skal være ærlige nok til å se at vi ikke bare skal kjempe vår kamp, men også være støttespillere og drivkrefter i andres kamp for de samme rettighetene. Det er noe som heter at ingen er fri før alle er fri.

I mange land er retten til utdanning en uoppnåelig drøm. Studentorganisasjonene lever under jorda, og en aktiv og krass studentbevegelse er farlig for maktøverne, derfor skal den knuses. Fleire steder, blant anna i Palestina og på Sri Lanka, er universitetet og høyskoler stengt. I Palestinas tilfelle er det et effektivt middel okkupasjonsmaktene bruker for å holde palestinerne nede, og i begges tilfelle vil det sette landene langt tilbake hva utvikling angår.

Andre steder kutter regjeringene

ned på offentlig støtte til utdanning og helse. Strukturtilpassninger kalles det, og en kombinasjon av reduserte offentlige utgifter og økt satsing på eksport er den eneste måten en kan oppnå utvikling på ifølge det internasjonale pengefondet, verdensbanken og nasjonale givere.

Fra opprettelsen har de høyere utdanningsinstitusjonene vært det frie ord og den frie tankes forsvarere, det var i allefall ideen bak dem. Slik bør det være i fremtida og. Derfor har studenter ansvar for å kjempe, ikke bare for lik rett til

utdanning her i landet, men og sett i et globalt perspektiv.

Det at studenter engasjerer seg i solidaritetsarbeid er en forutsetning for at kampen om lik rett til utdanning skal nå fram, få forståelse og kunne forsvares. Så lenge mange nektes retten til utdanning, grunnleggende eller på høyere nivå, kan vi ikke bare bøye nakken over pensum, noe elementært i utdanninga vår er truet. Denne trusselen mot kunnskap må vi møte sammen.

Av Vibeke Johnsen, leder SAIH

Foto: Liu Heung Sing

Vel blåst, kjære studentråd!

Rettferdighetens kalde gufs har drevet røyklukta ut fra Universitetet.

Da studentene kom på Universitetet på mandag, var røyking plutselig blitt forbudt ved et demokratisk vedtak.

P E T I T Etter en lov fra Stortinget, hadde Studentrådet vedtatt røykestopp. De studentene som er røykere, har endelig fått passet påskrevet, og er nå fordrevet ut av kantine og ut i kulden. I kantine er det frisk luft og fritt for folk.

Men stabeistene gir seg ikke så lett. Problemet, røykerne, står forherdet ute på gatehjørnene og innhaler trassig sine doser. De utnytter den misforståtte godheten til de som har laget reglene og har satt av noen reservater for nikotinslaver.

Miljøsvina rotter seg sammen i de røykeområdene som er. Røykerommene får en like ukoselig atmosfære som salongen i "Scandinavian star". Dette har i seg selv en stor attraksjonsverdi for disse menneskene; De får nemlig anledning til å nyte passiv røyking på grunn av manglende ventilasjon!

Ja, jeg syns at jeg kjenner igjen et fenomen fra ungdomsskolen. Denne flokkmentaliteten.

De stimler sammen og røyker for å være tøffe, bare for at det er forbudt i samfunnet.

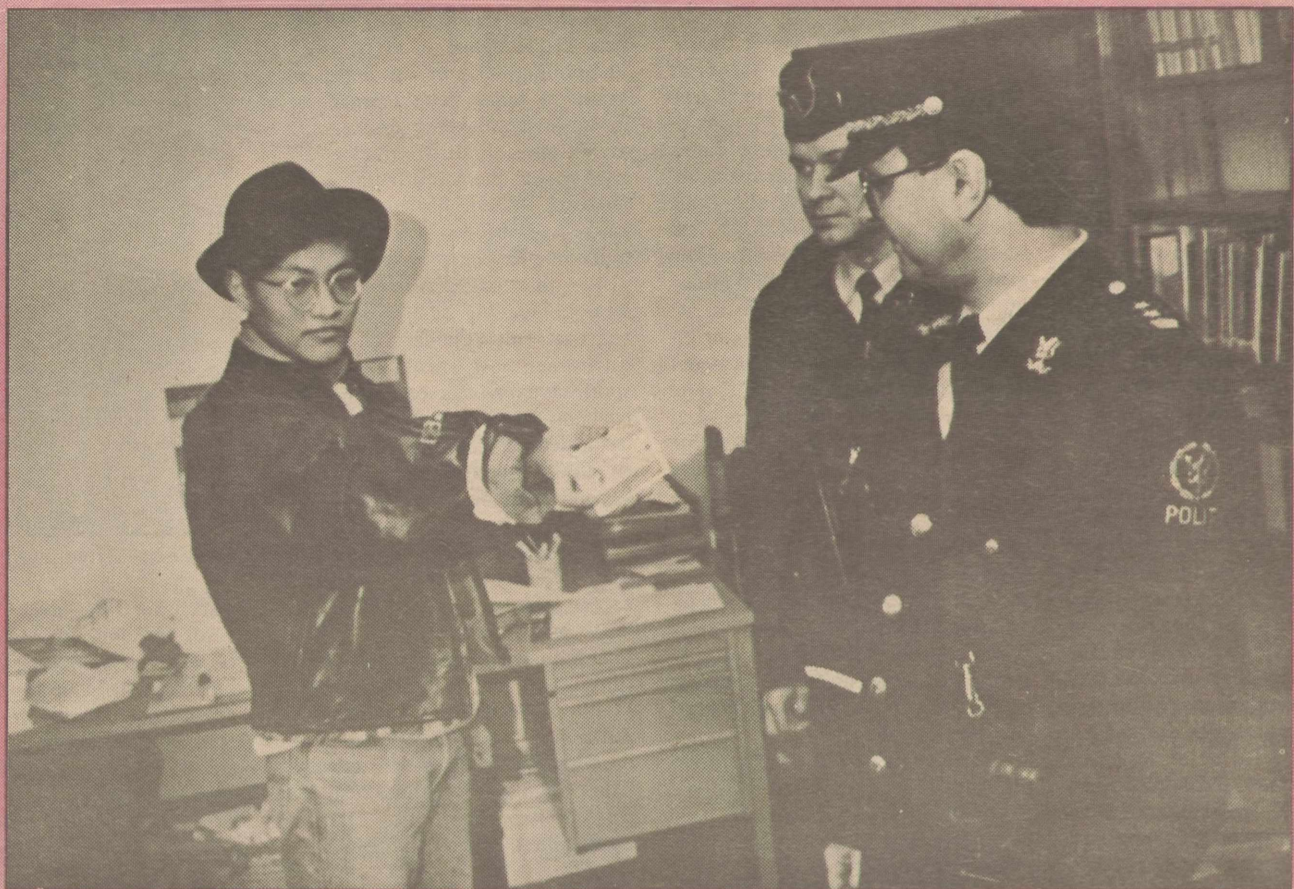
Ingenting virker så stimulerende på disse personene som forbud og trakassering.

Røykerne belaster fellesskapet økonomisk i tillegg til å forpuste atmosfæren og å bryte ned ozonlaget. Fra før vet man at en røyker pådrar seg en rekke dødelige sykdommer. Dette belaster også fellesskapet. Noen må jo grave ned kadavrene, og det har de neppe tenkt å gjøre selv!

Nå gir de oss i tillegg utgifter ved å fryse lungebetennelse på seg når de står ute og røyker. De forpustede røykhullene de søker sammen i, får sikkert også helsemessige utslag gjennom passiv røyking.

Derfor er det godt at Stortinget og vårt kjære Studentråd er seg sitt ansvar bevisst og rettleder dem til sitt eget og andres beste. For å løse problemet på lang sikt, vil jeg henstille til våre folkevalgte om å øke tobakksprisene. En månedslønn for en pakke tobakk vil være til pass for svina...?

Victore

En FN-kontor okkupert forsøker å selge lodd for blindforbundet til politiet. Men så blind er ikke purken at de gikk på denne!

Baksidebildet er tatt av Arve Bartnes.

Krigsnytt Krigsnytt Krigsnytt Krigsnytt

Vår korrespondent melder om harde kamper på Isfronten

Studentene i den eksotiske Universitetsbyen Tromsø i det nordlige Norge raser mot Studentsamskipnadens prioriteringer på kantinefronten: Den velrenomerte isprodusenten Henning Olsen er forvist fra fryse-

boksene i Samskipnadens kantiner til fordel for de opprørerne betegner som "tredjerangs klissje-is fra Joker."

Konflikten har blitt søkt løst ved hjelp av det vanlige skyggediplomatiet fra krefter i universitetsadministrasjonen som til daglig definerer seg som siviliserte. FNs generalsekretær, Perez de Cuellar, har også engasjert seg i striden. Dermed brast tidlig håpet om en fredelig løsning. I tillegg rammes studenter og ansatte ved Universitetet av ekstreme antirøyk-bestemmelser.

Ubekreftede rykter fra upålitelige kilder hevder overfor TV-selskapet CNN, (Censored News Network), at Isspiserne har tatt et hundretalls kantineansatte og flere potteplanter som gisler etter harde kamper konsentrert rundt inngangspartiet til kantina i Hovedgården. Kantineleiale flystyrker fra fire institutter har etter mandat fra FN og vaktmesterkollegiet ved Economic College i Harare teppebombet trappen og handicap-toiletet i første etasje. Ingen av de stridende partene har på det nåværende tidspunkt nøyaktig oversikt over tapstallene og stridens utvikling, og militære talsmenn på begge sider henviser korrespondentene til NRKs Jahn Otto Johansen.

Isspiserne hevder at de har skutt ned førti papirfly, mens de allierte styrker kun bekrefter at et papirfly er styrtet i vannfallet ved heisen. Både piloten og navigatøren rakk å skyte seg ut. Piloten skal ha ålt seg i

sikkerhet gjennom Aud-Max og spiller nå inn en reklamefilm for Lux sepe i Kiruna, mens navigatøren av arabisk avstammning klasket i taket utenfor rektors kontor, og vurderes nå fjernet av frivillige fra Den norske kystvakt ved hjelp av skrapen rektor fikk av Departementet før jul.

Så langt skal ingen mennesker ha omkommet i selve kantina, men to potteplanter og førti forskere ble sprengt i fillebiter under et artilleriangrep mot selvbetjeningsdisken. FN og Det Internasjonale Røde Kors har protestert på potteplantedrapene og frykter at Isspiserne kynisk utplasser gislene ved strategiske punkter.

Sent onsdag kveld gikk terroralarmen i universitetsbyen etter at væpnede spesialtropper fra politiet hevdet å ha nedkjempet flere terrorister i lysløypa like ved Universitetet. Senere ble meldingen korrigert til å omfatte to slagbjørner. Observatører stiller spørsmålstegn ved også den siste meldingen etter at en fem år gammel puddel er meldt savnet i det samme området.

Myndighetene frykter nå at uroen vil spre seg. På Norges vestkyst har tusenvis av industriarbeidere i byen Sauda streiket i solidaritet med Isspiserne. Sauda-araberne er kjent for ekstreme USA- og Jokers-fjendtlige holdninger. I etterretningsrapporter dokumenteres det nå

også at pro-røykere i studentmiljøet har engasjert seg på Isspiserne side. Pro-røykerne har tatt på seg ansvaret for brannstiftelsen som la Universitetets forsøksgård på Holt i ruiner. Griser, høns og sauer så lenge ut til å bli flammenes rov, men ble reddet ut i siste liten. Flere Kjepphester, hellige kyr og stabukker ble heldigvis forflyttet til regjeringskvartalet tre dager før brannen.

Unge Høyre hevder i en pressemelding utdelt i baren på Hotel Bristol i Oslo at hele striden er et dyktig iscenesatt komplott av de Sosialistiske Internasjonale - alternativt Det Albanske Kommunist parti - for å få flyttet Polarinstituttet fra Asker til Tromsø.

Barte

Til krig mot Joker (p)is(s).

Foto: Roy Østensen